

OBSEG NALOGE

Naloga je napisana na 31 straneh.

Vsebina naloge je na 22 straneh.

Med besedilom je 9 slik

Priloge:

Anketa o željah po posodobitvi kuhinj v naših gospodinjstvih,

3 fotografije

ČE BI PISALE KRONIKO, BI IMELI ZANIMIVO, PESTRO IN POUČNO BRANJE

AVTORJI :

Helena Kovačec 7.r

Barbara Kasjak 7.r

Barbara Obrulj 6.r

Mateja Osovníkar 6.r

Metka Petelin 5.r

MF-2/2001.P.21/0

PISANJE

OŠ Lovrenc

Mentorica : Olga Kasjak

Lovrenc na Pohorju, april 1995

D 63 CF B1 PISALE

0/13.9.1975/2974

LN = 33219

OBSEG NALOGE

Naloga je napisana na 31 straneh.

Vsebina naloge je na 22 straneh.

Med besedilom je 9 slik

Priloge:

Anketa o željah po posodobitvi kuhinj v naših gospodinjstvih,
3 fotografije.

str. 2

str. 3

str. 4

str. 5

str. 6

str. 7

str. 7

str. 8

str. 11

str. 13

str. 14

str. 16

str. 17

str. 20

str. 21

str. 22

str. 22

str. 24

str. 28

str. 32

str. 33

POVZETEK NALOGE

KAZALO

V nalogi smo zbirali podatke o delu aktivna kmečkih žena v našem	
OBSEG NALOGE	str. 2
KAZALO	str. 3
POVZETEK NALOGE	str. 4
I. NAMEN IN CILJI	str. 5
II. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV	str. 6
III. VSEBINA	str. 7
1. Dve vrsti kmečkih žena	str. 7
1.1. Delovni dan kmečke žene	str. 9
1.2. "Tamlade" prinašajo spremembe na lovrenške kmetije	str. 11
2. Aktiv kmečkih žena Lovrenc na Pohorju	str. 13
2.1. Gospa Vera Fabrici in popestritev programa v aktivu	str. 14
2.2. Dejavnosti kmečkih žena pod vodstvom ge. Vere Fabrici	str. 16
2.3. Grafični prikaz dejavnosti kmečkih žena	str. 17
2.4. Kristinin sadni kruh	str. 20
2.5. Lovrenška pašteta	str. 21
2.6. Pečena kri	str. 22
2.7. Gozdarska frika	str. 22
3. Anketa	str. 24
IV. DISKUSIJA	str. 28
LITERATURA	str. 32
ZAHVALA	str. 33

POVZETEK NALOGE

1. NAMEN IN CILJ

V nalogi smo zbirali podatke o delu aktiva kmečkih žena v našem kraju. Vse, kar so nam žene o svojem delu povedale, smo poskušali zapisati. V nalogi predstavljamo nekaj značilnih jedi iz našega kraja, za katere smo zvedeli prav od njih. Zanimalo nas je tudi, kako so opremljene kuhinje naših gospodinj in primerjali smo jih s kuhinjami kmečkih gospodinj. Naše žene smo poprosili, da nam povedo kaj o svojem delovnem dnevu in tudi o svojih željah.

Na razstavi starih predmetov iz našega kraja smo ugotovili, da v kraju nimamo več posode, v kateri so nekoč gozdarji kuhali friko. Za eno od nalog smo si zadali, da jo poskusimo poiskati še mi. Uspelo nam je.

3. Ugotavljali bomo, ali s svojim delom prispevajo k promociji našega kraja in kako?

4. Ugotavljali bomo, kako je opremljena kuhinja kmečke žene v primerjavi s kuhinjami ostalih žene in kakšno željo imajo kmečke žene v zvezi z nadaljnjim spreminjanjem svoje kuhinje.

5. Opisali bomo nekaj lovrenških kulinarčnih specialitet, ki jih kmečke žene najbolj cenijo in najraje pripravljajo.

6. Poskusili bomo poiskati staro posodo za kuhanje frike in preprečiti, da bi iz Lovrenca popolnoma izginila.

I. NAMEN IN CILJI

Opažamo, da so članice aktiva kmečkih žena velikokrat prisotne pri različnih prireditvah. Velikokrat pa slišimo, da jih premalo cenimo, da sploh ne poznamo njihovega dela in da jim ne znamo prisluhniti. Zaradi tega smo si zadali naslednje cilje:

1. Prisluhnili jim bomo, jih povprašali o njihovem delu in vse zapisali tako, kakor so nam povedale nekatere od njih.
2. Ugotavljali bomo, ali kmečke žene skrbijo za ohranjanje kulturne dediščine kraja in na katerih področjih.
3. Ugotavljali bomo, ali s svojim delom prispevajo k promociji našega kraja in kako?
4. Ugotavljali bomo, kako je opremljena kuhinja kmečke žene v primerjavi s kuhinjami ostalih žena in kakšne želje imajo kmečke žene v zvezi z nadaljnim opremljanjem svoje kuhinje.
5. Opisali bomo nekaj lovrenških kulinaričnih specialitet, ki jih kmečke žene najbolj cenijo in najraje pripravljajo.
6. Poskusili bomo poiskati staro posodo za kuhanje frike in preprečili, da bi iz Lovrenca popolnoma izginila.

II. NAČINI ZA DOSEGANJE CILJEV

Do podatkov o življenju in delu kmečke žene bomo prišli z intervjuji pri gospodinjah na naših kmetijah. O njihovem preteklem in sedanjem delu bomo poiskali podatke med zapisniki njihovih sestankov, letnih poročil in letnih planov njihovega dela. Zbrali bomo slikovno gradivo, s katerim bomo prikazali njihovo dejavnost. O opremljenosti kmečkih kuhinj in o njihovih željah za nadaljne renoviranje in opremljanje, bomo izdelali anketo.

priljubljen dv, pri pogostovanju in nekoliko lažjih delih, zato lahko trdimo, da je ta skupina žena tesno povezana s celotno kmetijo in vsami kmetijskimi panogami, ki jih na kmetiji izvajajo. Te žene so poleg vsakodnevnega dela na zemlji vse življenje opravljale tudi svoje matersko poslanstvo. Maternstvo, gospodinjstvo in delo na zemlji jih je v življenju toliko zaposlovalo, da s svoje kmetije sploh niso več kam odhajale. Držale so se predvsem cerkve in doma. Tako je imela in ima skoraj vsaka lovrenška kmetija gospodinja, ki po svojih močeh, kar se da skrbno in redno skrbi za gospodinjstvo, ter vzdržuje odnose med vsami družinskimi člani. Ona vzpostavlja neposredne stike med njimi in zemljo. Člani njene družine se čutijo pripadne in odgovorni za življenje in delo na zemlji. Tudi otroci, ki so od nekdaj sprejeli starševsko odgovornost za delo na zemlji, se tega dela ne izogibajo. Skoraj vsaka kmetija ima naslednika, ki se ga je razvoj vsaj nekoliko dotaknil. V hišo se priša "tamladi" ali "tamlade". S seboj so prinesli svoja poučeništva, razgledanost in poklice, ki jim je omogočal še dodatno zaposlitev. Pravezprav je bilo drugače.

Izučeni mladi ljudje so se zaposlili, kar je bilo v službi mogoče redno zaslužiti denar, ki je podpiral in pospeševal razvoj kmetije. Starejši kmetje in kmetice so zaposlovanje mladih podpirali in ga še danes podpirajo, zaradi svojih neprijetnih izkušenj (slabo ocenjeno kmečko delo in številne predhodne zaposlitve v lovstvu pred tistimi, ki so odšli na čisti kmetiji). S tem so pospeševali nastanek novega sloja kmečkih gospodinj - "zaposlene kmečke žene".

Zaposlena kmečka žena, ali kmetica "novega kova", opravlja na kmetiji le del naloge, ki je prej pripadala kmetici "starega kova". Hodi v službo, ima mesečni dohodek in je socialno zavarovana. S tem, ko se je kmečka žena za polovico dneva ločila od svoje kmetije, je po večini prepustila gospodinjaka dela svoj mami ali tati. Ta je še vedno tista, ki pošilja vnuka v šolo, jih sprejema, ko se vrnajo iz šole in nadomešča nekdanjo mamino ljubezen in skrb, ki je je bil prej kmečki otrok deležen ob povratku iz šole. Bodoči kmet živi na kmetiji, vendar se preko svojih staršev nenamerno že navaja na življenje ločeno od zemlje. On čuti, da je njegovim staršem prva služba, šele nato kmetija. V popoldanskem času vsa družina skupaj obdeluje zemljo in opravlja dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo na kmetiji. Zaposlene kmetice

III. VSEBINA

1. DVE VRSTI KMEČKIH ŽENA

V Lovrencu na Pohorju srečujemo dve vrsti gospodinj. Gospodinje "starega kova" so gospodinje, ki so vse življenje delale na zemlji od jutra do večera. Te so vedno opravljale vse vrste dela. Prizanešeno jim je bilo le pri spravilu lesa. Znano pa je, da nekatere žene pomagajo v gozdu tudi pri pripravljanju drv, pri pogozdovanju in nekoliko lažjih delih, zato lahko trdimo, da je ta skupina žena tesno povezana s celotno kmetijo in vsemi kmetijskimi panogami, ki jih na kmetiji izvajajo. Te žene so poleg vsakodnevnega dela na zemlji vse življenje opravljale tudi svoje materinsko poslanstvo. Materinstvo, gospodinjstvo in delo na zemlji jih je v življenju toliko zaposlovalo, da s svoje kmetije sploh niso več kam odhajale. Držale so se predvsem cerkve in doma. Tako je imela in ima skoraj vsaka lovrenška kmetija gospodinj, ki po svojih močeh, kar se da skrbno in redno skrbi za gospodinjstvo, ter vzdržuje odnose med vsemi družinskimi člani. Ona vzpostavlja neposredne stike med njimi in zemljo. Člani njene družine se čutijo pripadne in odgovorne za življenje in delo na zemlji. Tudi otroci, ki so od nekdanj spremljali starševsko odgovornost za delo na zemlji, se tega dela ne izogibajo. Skoraj vsaka kmetija ima naslednika, ki se ga je razvoj vsaj nekoliko dotaknil. V hišo so prišli "tamladi" ali "tamlade". S seboj so prinesli svojo poučenost, razgledanost in poklic, ki jim je omogočal še dodatno zaposlitev. Pravzaprav je bilo drugače.

Izučeni mladi ljudje so se zaposlili, ker je bilo v službi mogoče redno zaslužiti denar, ki je podpiral in pospeševal razvoj kmetije. Starejši kmetje in kmetice so zaposlovanje mladih podpirali in ga še danes podpirajo, zaradi svojih neprijetnih izkušenj (slabo cenjeno kmečko delo in številne prednosti zaposlenih v tovarni pred tistimi, ki so delali na čisti kmetiji). S tem so pospeševali nastanek novega sloja kmečkih gospodinj - "zaposlene kmečke žene".

Zaposlena kmečka žena, ali kmetica "novega kova", opravlja na kmetiji le del naloge, ki je prej pripadala kmetici "starega kova". Hodi v službo, ima mesečni dohodek in je socialno zavarovana. S tem, ko se je kmečka žena za polovico dneva ločila od svoje kmetije, je po večini prepustila gospodinjstva dela svoji mami ali tašči. Ta je še vedno tista, ki pošilja vnuke v šolo, jih sprejema, ko se vrnejo iz šole in nadomešča nekdanjo mamino ljubezen in skrb, ki je je bil prej kmečki otrok deležen ob povratku iz šole. Bodoči kmet živi na kmetiji, vendar se preko svojih staršev nenamerno že navaja na življenje ločeno od zemlje. On čuti, da je njegovim staršem prva služba, šele nato kmetija. V popoldanskem času vsa družina skupaj obdeluje zemljo in opravlja dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo na kmetiji. Zaposlene kmetice

opravljajo delo na kmetiji kot dopolnilno dejavnost. Seveda so z zaposlenostjo doprinesle k razvoju, modernizaciji kmetije in dela na njej in ne smemo trditi, da gre eni ali drugi skupini kmetic bolje. Zagotovo pa lahko trdimo, da se je delo na kmetiji spremenilo. Prav tako se je na kmetijah že zelo spremenil način delitve dela. Niso redke kmetije, kjer se delo na moško in žensko loči le še po fizični zahtevnosti. Opravljen šoferski izpit pri večini žena, je marsikatero kmetico spremenil v voznico traktorja, tako kakor je pomivalni stroj v kuhinji postal izziv za marsikaterega moža. (Kar nekaj žena meni, da moške spravijo v stroj več posode, kakor one same).

Druga vrsta kmečkih žena, to je zaposlenih kmečkih žena, je pri nas najmočnejše nastajala med sedemdesetim in osemdesetim letom. Nekoliko tudi kasneje, a lahko zagotovo trdimo, da je število teh začelo upadati takrat, ko je Slovenijo, še bolj pa lovrenško gospodarstvo, preplavila gospodarska kriza. S presežkom delovne sile v Tovarni kos in srpov ali v obratu Marles, je marsikatera kmečka žena ostala brez delovnega mesta in se je vrnila na kmetijo. Z umikom teh kmečkih žena na kmetije, pa se je na kmetije preselila tudi materialna ogroženost družine.

Slika 1: Kmečke žene popeljejo na svoje izlete tudi otroke in vnuke. Včasih jih spremljajo tudi moške.

1.1. DELOVNI DAN KMEČKE ŽENE

Kmetica ali kmečka žena preživi zelo pester dan, ne glede na to, ali je gospodinja na kmetiji v Lovrencu na Pohorju, ali pa je doma na kateri koli drugi kmetiji v Sloveniji. Njen dan, če je skrbna in odvisna od tega, kar pridela na zemlji, se začne zelo zgodaj in končuje zelo pozno. Običajno vstaja prva ali hkrati z gospodarjem. Pri nas v Lovrencu je navada, da žene pripravljajo "froštke" najprej za moža, ko pa se ta že "nafroštka" in ko komaj pospravi mizo za njim, prične prebujati svoje otroke. Če pri tem mislimo na tiste kmetice iz oddaljenih kmetij, ne smemo pozabiti, da je to vsaj uro prej, kakor se prebujajo otroci iz trga. Med našimi mamami kmeticami je kar nekaj takih, ki potem, ko pripravijo in postrežejo s "froštke" še svojim otrokom, odhitijo v hlev. Medtem, ko kmeticini otroci zajtrkujejo in ko njen mož nastila živini, je kmetica tista, ki pomolze živino. Še dobro, da ima molzni stroj. Tudi s tem ima veliko dela, saj ga je potrebno po vsaki molži skrbno očistiti. Niso redke tiste kmetice, ki spravljajo mleko v dolino. Ponavadi je prevoz mleka v lovrenško zbiralnico usklajen s prevozom otrok v šolo. Veliko kmečkih žena, tudi tistih, ki ne oddajajo mleka, skrbi za to, da iz svojih oddaljenih kmetij pripeljejo otroke zjutraj v šolo.

Šolski zvonec, ki opozarja na začetek pouka, je velikokrat prva ločnica v delavniku kmečke gospodinje. Sedaj, ko je odložila otroke v šoli in jim še zadnjikrat naročila, naj bodo pridni pri pouku, ima čas, da pohiti po opravkih. Na zadruzi uredi, kar ji je naročil mož, v trgovini nakupi, kar potrebuje v gospodinjstvu, pohiti v trgovino k Roškarju, da pogleda, če imajo kaj novega ali potrebnega za gospodinjstvo ali osnovne potrebščine za otroke. Preden se odpravi na svoj dom, še poravna položnice na banki ali pošti, kjer kar sama poizve za pošto, da poštarju ni potrebno hoditi v planino od kmetije do kmetije.

K šivilji, frizerju ali na kavo h kakšni kolegici naše kmetice ne hodijo preveč pogosto, pač pa jih slabo zdravje prisili, da v tem času stopijo tudi k zdravniku. Seveda šele takrat, ko so že toliko bolne, da si same ne znajo več pomagati in da so čaji in zdravilni "lepeji" premalo učinkoviti.

Ko opravijo vse potrebno v trgu, se vrnejo na svoje domove. Pospravljanje in kuhanje je za kmetico skoraj postransko opravilo, kajti medtem, ko kuha, opravlja še veliko drugih stvari. Spomladi se navadno odpravi na vrt ob hiši, pripravlja grede in sadi po vrtu. Grabi v sadovnjaku, pomaga možu pri rezanju drv ali gre celo z njim v gozd. Dopoldan mine hitro in ob opravljanju posameznih opravil, tako da še sama ne ve kdaj. Ponavadi je s pripravo kosila vedno pozna, vedno hiti, vendar pravočasno postreže.

Nekaj naših gospodinj (To je res le nekaj, a jih navajamo zato, ker bi radi, da bi si vzele vzgled po njih še druge.) že pomiva posodo le še

toliko, da sprazni krožnike in zbere odpadno hrano za "pomje", potem ji pa posodo opere pomivalni stroj. Če mora kmečka gospodinja na Pohorju sama pospravljati posodo potem, ko je pomagala otrokom napisati nalogo, si je sama kriva, ker jih je tako razvadila. Veliko je pohorskih mož, ki znajo skuhati in pomagati ženi, saj vedo, da jim bo popoldan pomagala na njivi. Pa ne zato, da bo vodila živino, ampak da bo vozila traktor. Večja dela, kot so sajenje koruze, krompirja, dognojevanje koruze, v jeseni siliranje in spravlanje pridelka ter spravilo sena, opravlja vsa pohorska kmečka družina, ki pa v večini tako ali tako ni številna. Navadno šteje 4 do 6 članov. To so ata, mama povprečno dva otroka pa dedek in babica. Mnogi tržani še danes zviška gledajo na kmečke žene, češ, kaj se grejo, saj jim tako stroj vse opravi, pa ni tako. Če bi današnjim kmeticam čisto vso delo opravil stroj, one zagotovo ne bi sedele. Nihče jih ne vidi, ko se skoraj skrivaj peljejo tudi v nedeljo, če je treba, z gospodarjem v gozd. Lesa ji še menda ni treba spravljati, a je vselej zraven, kadar pogozdujejo. Njene skrbne roke so v preteklosti in tudi danes posadile vsaj toliko smrekovih sadik, kakor moške. Njene roke so potem prav tako, kakor moške, ob zgodnjih jutrih žele praprot okoli sadik. Ona je in še danes ravno tako, kakor moški, sadi, vzgaja in neguje pohorski gozd. Prav tako ga prehodi po dolgem in počez, pozimi in poleti, tam, kjer so poti in kjer jih ni. Pogozdovanje smrek po strminah gozdov ni in ne bo nikdar primerljivo s sajenjem rožic na vrtnih gredah in žetje praproti ter druge podrasti okoli sadik, ne bo nikdar enako rahljanju in pletju vrtnih gred.

Kdaj kmečka gospodinja lika, pere, šiva, skoraj ni opaziti. To postori, kadar ima čas, kadar je slabo vreme, sicer se ravna po vremenu. Šele, ko so opravljena vsa večja kmečka opravila, se loti tistih v stanovanju. Prav tako, kakor mestne gospodinj, si tudi kmečka gospodinja želi kuhati v lepi novi in moderni kuhinji. Ker delo na kmetiji zahteva od nje, da je čas, ki ga preživi v kuhinji, čim krajši in da opravlja še druga dela, si tudi kmetica spreminja svojo kuhinjo. Spreminjanje in opremljanje kuhinje velikokrat privede do spreminjanja večjega dela kmečke hiše.

Tudi zvečer je potrebno nakrmiti živino in ji nastlati. Na naših kmetijah se ljudje dopolnilno ukvarjajo še z drugimi panogami, kar zahteva od članov družine še dodatno delo preko celega dne.

1.2. "TAMLADE" PRINAŠAJO SPREMEMBE NA LOVRENŠKE KMETIJE

Napačno je mišljenje, da so gospodinje na naših kmetijah predvsem neizobražene ženske, ali pa ženske, ki so končale le nižje poklicne programe. Še do nedavna je bilo v Lovrencu na Pohorju veliko kmetij, katerih gospodinje - "tamlade" so hodile v službo, doma pa so za gospodinjstvo skrbele še babice. Te so kuhale, medtem ko je "tamlada" delala v Tovarni kos in srpov, v obratu Marles, ali pa se je vozila v službo v Maribor. Vzroki za takšno kmetijsko udejstvovanje mladih gospodinj na naših kmetijah so različni.

Prvi je vzgoja, ki je do nedavnega temeljila na tem, da se naj vsak izuči vsaj za nek poklic. Tudi kmetje so imeli željo, da svoje otroke izšolajo in jim s tem zagotovijo lepšo in boljšo prihodnost.

Drugi vzrok za to, da so naše gospodinje hodie v službo, je tesno povezan s prvim, saj je "tamlada" dobila redno mesečno plačo. Bila je zavarovana in če je zbolela, je lahko koristila bolniški dopust. Istočasno pa si je z redno službo zagotavljala, da bo nekoč prejemale pokojnino. Enakopravnost žena z moškimi je izobraževanje žena še bolj pospešila. Nekoliko se je s tem kmečka družina po svojih opravilih in načinu življenja skozi zadnja leta le spremenila in velik nosilec te spremembe so bile prav kmečke žene, ali če smo natančnejši, "tamlade" na kmetijah.

Marsikatera mlada žena, ki je dopoldan delala v tovarni in je bila popoldan prisiljena obdelovati še zemljo, skrbeti za živino, sodelovati pri spravilu sena, je bila tista, ki je pospeševala nabavo novih delavnih strojev in verjetno tudi z rednim mesečnim dohodkom odplačevala kredite zanje. Med našimi ženami najdemo tudi take, ki so opravile najprej vozniški izpit in se sčasoma privadile tudi vožnji s traktorjem. S tem, ko je nekdanja grabljica obvladala vožnjo s traktorjem, se je spremenila njena vloga na travniku. Na kmetiji so nabavili obračalnik. To je priključek, ki namesto večjega števila žensk obrača seno. Moški so spoznali uporabnost ženske sposobnosti, da vozi traktor, in ji priključili obračalnik na traktor. Sebi so nabavili še en traktor in nanj priključili nakladalko.

Postopek spravila sena je danes nekako takšen in velja vsaj za nekaj kmetij v Lovrencu. Žena spravlja seno v "redi" z obračalnikom, nekaj metrov za njo vozi mož z nakladalko in pobira spredaj nastajajočo "red". Ko je nakladalka napolnjena, odpelje seno v "šledenj", kjer ga dva odrasla človeka s pomočjo puhalnika spravita v posamezne dele škedenja imenovane zgornje in spodnje "pekre".

Zaradi gospodarske krize, in zaradi nenehnega zmanjševanja delavnih mest, so številne lovrenške kmetice, ki so v prejšnjem desetletju še hodile v službo, danes ostale na svojih kmetijah, saj so postale v tovarnah višek delovne sile.

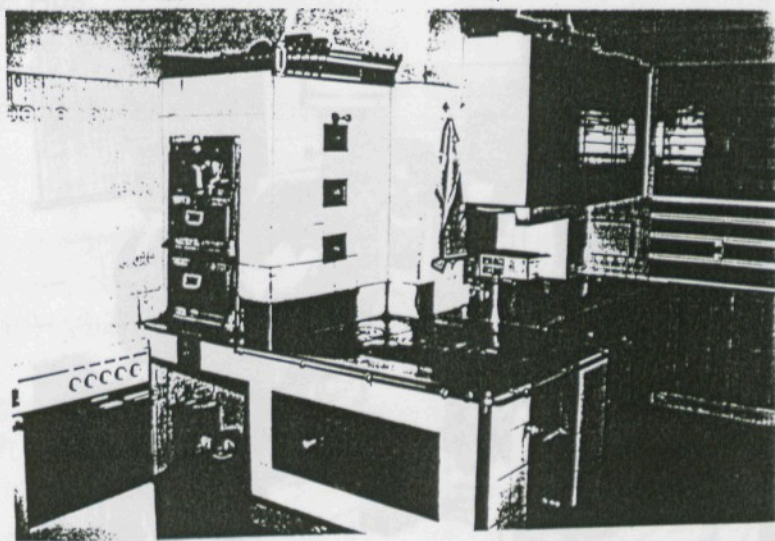
Med našimi gospodinjami najdemo veliko tistih s štiri letno srednjo izobrazbo. Med "tamladimi", ki že gospodinjijo v kmečkih kuhinjah, je veliko žena, ki imajo vsaj poklicno izobrazbo. Med njimi je veliko administrativnih delavk, nekaj medicinskih sester, nekaj učiteljic... Za vse te žene lahko zagotovo trdimo, da so seznanjene z novostmi v načinih kuhanja, z novimi napravami in gospodinjskimi stroji, ki pomagajo pri delu in z vsemi pripomočki, ki olajšajo delo v gospodinjstvu.

Ali se spreminja tudi kmečka kuhinja?

"To, da živim na kmetih, še ne pomeni, da sem pripravljena živeti kot pred sto leti," nam je zatrdila kmečka gospodinja srednjih let, ko smo jo povprašali, kaj meni o ohranjanju kulturne dediščine.

Stare štedilnike na premog in drva so kmetje že zdavnaj zamenjali za novejše - prav tako na trdo gorivo, poleg njih pa ponavadi že stoji štedilnik na elektriko ali plin. Tam, kjer je nekoč stalo vedro z vodo, že lep čas stoji pomivalno korito in v redkih kuhinjah tudi pomivalni stroj. Nad štedilnikom so nameščeni kuhinjski elementi, ki so kupljeni, ali pa izdelani iz lesa v kakšni delavnici lovrenškega mizarja. Veliko kmečkih kukenj je obloženih z lesom in imajo po tleh namesto ladijskega poda kaj plastičnega, kar se laže čisti. Na delovni mizi so nastavljeni majhni gospodinjski aparati: nož za rezanje kruha, friteza, električni mešalnik itd... Na štedilniku je svetleča posoda, ki jo je gospodinja kupila od kakšnega akviziterja. Nič ni več tako, kot je bilo v starih časih. Morda pa je vendar kaj, kar tudi mlade gospodinjje hranijo in cenijo, ker se jim zdi koristno in uporabno.

Je. Ostala je kmečka hiša z vsemi prazniki, z družinskimi običaji ob njih, ostala je kuhinja s svojo kulinariko, ki jo naše gospodinjje spretno prenašajo na mlajše rodove.

Slika 2: Zidani štedilnik iz leta 1936 še danes stoji v socer prenovljeni Karničnikovi kuhinji.

2. AKTIV KMEČKIH ŽENA LOVRENC NA POHORJU PRAMA V AKTIVU

Na pobudo Kmetijskega zavoda iz Maribora ter področne pospeševalke za kmečke žene Teje Ozimič, je bil ustanovni sestanek Aktiva kmečkih žena pri GG TOK Gozdarstvo Lovrenc na Pohorju, 27. februarja 1984. leta. Gospa Teja je lovrenškim ženam razložila pomen združevanja žena v aktive in vlogo teh v vsakdanjem življenju. Že na tem sestanku so se žene seznanile s predavanjem na temo kmečka hiša pri vklapljanju v okolje. Da bi delo zaživel, so žene izvolile odbor devetih članic, tako da je bila v odboru po ena članica iz vsakega zaselka. Za predsednico odbora so izvolile gospo Štefico Osovnikar, ki se je prva spoprijela s težavami zaupane funkcije.

V okviru aktiva so se žene izobraževale preko predavanj o higijeni, ureditvi kmečke hiše, cvetju ter zelenju, o raku na dojkah, zelenjadarstvu ter ureditvi kmečkega vrta. Spoznale so nekaj prijemov prve pomoči pri živini in se naučile izdelovati sir.

V času zimskih počitnic je bil za žene aktiva izveden gospodinjsko turistični tečaj, ki naj bi bil osnova za delo na turistično usmerjeni kmetiji. Tečaj je vodila učiteljica Cvetka Hočevnar.

Ob krajevnem prazniku 1984. leta je aktiv sodeloval z razstavo kruha in pogač ter prodajo le - teh.

V tem času so kmečke žene organizirale dve ekskurziji. Prva je bila leta 1984 na Gorenjsko z obiskom Bohinja in turističnih kmetij v okolici Bleda. Žene so se med potjo ustavile še v industrijskih trgovinah Emo, Liboje in Almira. Druga ekskurzija je bila izvedena v letu 1986 v Škofjo loko z ogledom gradu. Na pobudo gospe Vere Fabrici se je vsako leto organiziral novoletni ples, katerega so se kmetje radi udeleževali. Tudi ob osmem marcu so bile naše žene aktivne in so pripravile srečanje z ženami iz Ruš.

Slika 3: Kmečke žene na enem od začetnih kuharskih tečajev.

2.1. GOSPA VERA FABRICI IN POPESTRITEV PROGRAMA V AKTIVU

Leta 1987 je vodstvo aktiva kmečkih žena prevzela ga. Vera Fabrici. Domiselno in dinamično vodjo aktiva je motilo predvsem to, da na aktive niso prihajale vse žene. Aktiv je imel 51 članic, vendar tistih, ki so bile aktivne, je bila le polovica. Gospa Vera je uvedla za članice aktiva čaj ob petih. Ta prijetna srečanja so imele vsak prvi petek v zimskih mesecih. Čez leto so imele žene na kmetijah preveč dela. Tako mišljenje kmečkih žena pa se je kaj hitro spremenilo, verjetno zaradi pestrega in za vse žene zanimivega programa. Že v naslednjem letu so se pričele zbirati vsak zadnji torek v mesecu, vendar so pričele svoje sestanke vleči skozi celo leto, kljub temu, da so imele doma veliko dela. Vzroki za to so bili tudi drugje. Sloves kmečkih žena je z njihovo pripravljenostjo za delo hitro naraščal. Krajanom so postale nepogrešljive ob številnih praznikih, ki pa niso bili le pred božičem, pač pa tudi v počitnicah. Žene so navadno pekle peciva in pripravljale malice za različne goste, ki so prihajali v Lovrenc. Skupna druženja kmečkih žena so se dobro obnesla, žene so se v njih dobro počutile, zato je število aktivnih žensk v aktivu pričelo naraščati. Žene so pričele izražati svoje želje in interese, zato so se vsakoletni plani dela širili in polnili. Druženja so žene zbliževala in jim dajala volje in elana za delo na zemlji. Novoletni plesi kmečkih žena so postajali že tradicionalni. Nikdar ni manjkalo programa, žene so imele vselej pripravljen bogat strečelov.

Kaj je gnalo gospo Vero Fabrici, da je poprijela za delo v aktivu žena? Eden pglavitnih je bil ta, da se kmetje iz različnih zaselkov skoraj niso poznali. Pri cerkvi so se sicer pozdravili tisti, ki so imeli iste "šihntnerje", se kaj malega pogovorili o tem, kako plačujejo "šihntnerje", kaj več pa ne. Kmetje s Činžata in Kumna so se poznali tako slabo, kakor da bi med zaselkoma tekla državna meja. Gospa Vera je bila takrat v Lovrencu že približno 15 let in zagotovo je bila med kmečkimi ženami, ki ne hodijo v službo, najmlajša. Vedela je, da se bodo morali kmetje za svoj ugled v družbi sami boriti. Pogoj za to je bil, da se spoznajo. Čaji ob petih so zbliževali žene iz različnih zaselkov. Vsakokrat so za čajanko pripravile pogostitev žene iz enega zaselka. Na čajankah se je tako pojavilo veliko različnih dobrot, izmenjavanje receptov in kuharskih izkušenj pa je bil že prvi korak spoznavanja med njimi. V pogovorih o svojih družinah, družinskih članih, težavah pri delu pa tudi o zdravstvenih težavah, so se krepila poznanstva in spoznanja o skupnih potrebah. Žene so se nevede učile ena od druge. Postale so pogumne, sproščene. Pričele so reševati svoje stiske s tem, da so si jih upale zaupati. Ga. Vera je organizirala zanje reden pregled dojk na mamografu. Na preglede v Maribor je pošiljala mlajše in starejše žene, zaposlene in nezaposlene. V tem času so kmečke žene bolj redno hodile na ginekološki pregled, kakor druge zaposlene žene.

Pregledi na mamografu in na ginekološkem oddelku v Mariboru pa niso bili edini cilj naših žena. Kakor hitro si je katera umislila kakšno stvar, ki bi jo rada spoznala, so bile vse deležne tega. Tako so se žene seznanile s pripravami neobičajnih jedi (biftek, lignji...), z uporabo friteze, s kuhanjem brez maščobe v novi posodi, s čistili Golden in z rokovanjem s kuhinjskimi gospodinjskimi aparati. Pred prvim novembrom so se od aranžerke naučile izdelovati ikebane, kadar pa je bilo potrebno pogostiti kakšnega gosta, so znale to še posebej dobro opraviti. S svojimi dobrotami so se predstavile na Radgonskem sejmu, kjer so seveda tudi nekaj zaslužile. K svojemu delu so znale pritegniti ljudi, ki obvladujejo različne spretnosti in to tudi ustrezno predstavile. Povezovala so se s soslednjimi aktivni, jih obiskale ter gostile doma, se udeleževale tekmovanj, večkrat na leto odpotovale na morje ali kakšno drugo ekskurzijo.

Ves čas delovanja v aktivu, pa tudi prej in pozneje, je gospo Vero Fabrici najbolj motila neurejena kmečka sociala. Vedno je bila pripravljena naglas poudariti in si upala glasno povedati, kar je motilo vse žene. Če je pričakovala kmečka žena otroka, niti darila za novorojenčka ni dobila, če je zbolela kmečka žena, je ostala doma poleg svojega dela, v primerjavi z zaposleno ni dobila bolniškega nadomestila. Med kmečkimi ženami je žena, ki bi zaradi svoje bolezni bila zagotovo deležna vsaj zdravljenja v zdravilišču, dobila za isto bolezen predpisano sedeče delo... Veliko krivic je bilo storjenih kmeticam v preteklosti, pa tudi danes ne kaže veliko bolje. Gospa Vera je s svojim delom poskušala kmečke žene vsaj za kakšen dan odpeljati iz vsakdanjosti. Sprva je bilo zelo težko. Kmetice, ki so morje le kdaj pa kdaj videle, je prepričala v to, da se nekatere prvič, druge po dolgem času, preoblečejo v kopalke, otresejo sramu in okopajo v kakšnem zdravilišču. Naše žene sprva niso znale zapustiti kmetije. Danes, po sedmih letih takega delovanja in skupnega druženja, ugotavljamo, da se prav rade kdaj pa kdaj za dva ali tri dni odpeljejo kam od doma. Danes si naše žene upajo zapustiti dom, živino, otroke, družino brez večjih skrbi. Tudi strahu pred javnim nastopanjem nimajo več. Postale so samozavestne, željne udejstvovanja in sodelovanja z drugimi.

Slika 4: Srečanje z g. Milanom Kučanom.

2.2. DEJAVNOSTI KMEČKIH ŽENA POD VODSTVOM ge. VERE FABRICI

Leta 1991, ko je Lovrenc na Pohorju praznoval svojo devetstoto obletnico, je ga. Vera Fabrici v poročilu o delovanju aktiva med drugim poudarila:

“V novembru leta 1987 so imele “otvoritev” članice aktiva s Kumna, sledile pa so nam članice iz Recenjaka, Činžata, Rute, Sp.Rute, Lovrenca ter Rdečega brega. Na teh prijetnih srečanjih smo ob pecivu, čaju ter drugih dobrotah ugotovile, da nam manjka več družabnih večerov ob glasbi in družbi naših dobrih polovic. Tako smo v letu 1988 zaplesale na zelo obiskanem novoletnem plesu. Da je bil ples pester, so nam omogočili razni darovalci, ki so prispevali svoje izdelke za srečelov...

Bile smo zelo presenečene ob njihovi vsestranski pomoči in vesele, da še drži stari rek: “Lepa beseda lepo mesto najde” in da se z besedo “prosim” in “hvala” in ne zgolj z denarjem - nekaj doseže. Za devetnajst parov željnih plesa smo v januarju organizirali plesni tečaj.

V februarju, ko nas kmete še ne priganja delo na polju, smo se zbrali na pustnem rajanju... Ob dnevu žena smo se spomnile naših najstarejših kmetic, ki so rojene od leta 1900 do 1910. Takšnih mater-kmetic imamo živih še pet. Ponosni pa smo tudi na mater kmetico, ki je dala življenje petim otrokom; to je Martina Karničnik, mlada kmetica mati petih otrok...

Denar, ki smo ga prigospodarile z veselicami, smo porabile za dvodnevno rekreacijo. Privoščile smo si spomladanski izlet v slovensko primorje. V avtobusu s 47 ženskami je bilo veselo vzdušje. Prav prijetno je v takem avtobusu vesele družbe - neobremenjenem z vsakodnevnimi težavami kmetije. Po dveh dnevih smo z večjim užitkom zopet poprijele za delo. Ugotovile pa smo tudi, da je bilo doma vse živo in sito ter da nas je tudi delo počakalo.

Enodnevni izlet v Moravce smo planirale za 25. maj 1988. Na dan mladosti smo se tudi same počutile mlade, ko smo prilezle iz bazena, kjer smo segrele svoje od zime prezeble kosti. Vse leto smo organizirale preglede prsi(mamografijo). Naj ob tej priliki povem, da je pregled brezplačen in se je zanj še možno prijaviti...

Naj zaključim z ugotovitvijo, da nas takšna srečanja in veselice zbližujejo in prav je tako, obenem pa je to dokaz, da kmetje nismo samo za delo, ki je slabo cenjeno in plačano. Mislim in želim, da bodo nekoč vsi tisti, ki so nas postavljali na stranski tir, dojeli, da je za obstoj človeka potrebno trdno kmetijstvo in za to smo potrebne tudi me - žene, matere, gospodinje in delavke na polju - vse to v eni osebi.

Za lastno razvednilo, združeno z večjimi nakupi ali plavanjem v toplicah, so poskrbele 30 krat.

2.3. GRAFIČNI PRIKAZ DEJAVNOSTI KMEČKIH ŽENA

V obdobju od leta 1987 do leta 1994 so kmečke žene marsikaj počele. Njihove dejavnosti smo zdužili v posamezne skupine dejavnosti in jih prikazali z diagramom.

1. promocijska dejavnost predstavlja prodaje peciva, pogostitve gostov na prireditvah.

Žene so s svojim delom promovirale naš kraj 42 krat.

Slika 5: Kmečke žene prodajajo svoje dobrrote na Radgonskem sejmu leta 1989

2. sprostitvena dejavnost predstavlja organiziranje plesov, izletov, nakupov in kopanj v toplicah.

Za lastno razvedrilo, združeno z večjimi nakupi ali plavanjem v toplicah, so poskrbele 30 krat.

Slika 6: Praznik žanjic, Ščavnica 1989

3. izobraževalna dejavnost predstavlja zdravniška in druga strokovna predavanja, obiske gledaliških predstav. Žene so se izobraževale 17 krat.

Slika 8: Strokovni posvet, Radgona 1990

Prikaz dejavnosti

Slika 7: Kuharski tečaj kmečkih žena, februar 1979

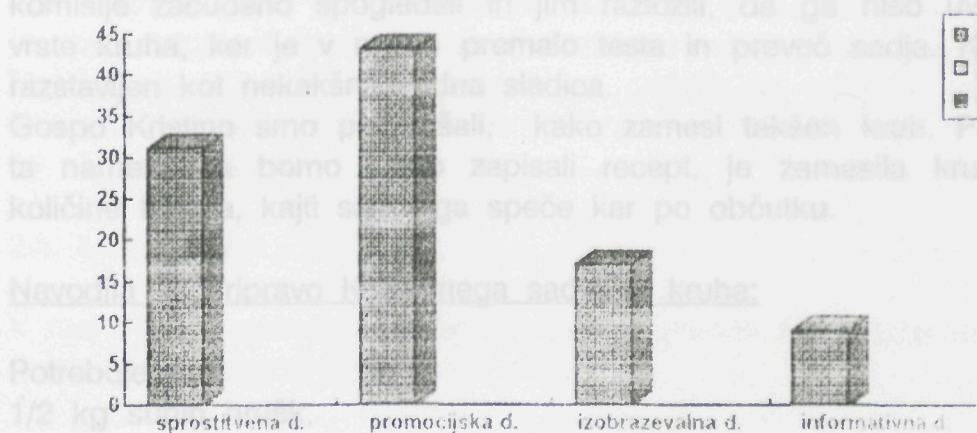
4. informativna dejavnost predstavlja predavanja raznih akviziterjev in tista predavanja na katerih je bilo mogoče kaj kupiti. Sem smo prišteli tudi organizirane nakupe po naročilu.

V tem času je bilo 9 reprezentacij z možnostjo nakupa.

Slika 8: Strokovni posvet, Radgona 1990

Prikaz dejavnosti

sprostitvene dejavnosti - 31%

promocijske dejavnosti - 43%

izobraževalne dejavnosti - 17%

informativne dejavnosti - 9%

2. vrečci vanilj sladkorja

Kmečke žene so s svojim delom v največji meri pospeševale promocijo našega kraja.

Na svoje izlete gredo le redkokdaj same. Vselej napolnijo avtobus tudi z vnuki. Vse trdijo, da z njimi ni nikdar problema. Po pripovedovanju otrok, ki menda ne lažejo, ugotavljamo, da že na Ruti potuje po avtobusu iz rok v roke košarica ali pladenj peciva. Vsaka pripravi kakšno dobroto, zato pa so poti tako kratke.

Zapisali smo nekaj njihovih receptov za pripravo tistih dobrot, ki jih v Lovrencu vsi cenimo.

2.4. KRISTININ SADNI KRUH

To je kruh, ki več ni kruh. Ko so se kmečke žene leta 1991 udeležile razstave in tekmovanja "DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ" na Ptuju, so se odločile, da bo tudi ga. Kristina Kasjak pripravila za razstavo svoj v Lovrencu že zelo znan sadni kruh. Gospodinja se je na tekmovanje dobro pripravila, kakor tudi vse druge kmečke žene. Da bo sadni kruh res dober, pa tudi lep, je upoštevala mnenje vseh članov svoje družine, ki ji vselej prigovarjajo, naj zamesi v kruh veliko sadja.

Kristinin sadni kruh je vedno sočen in bogat, takrat pa je bil še lep povrhu, tako da ga je bila gospodinja zares vesela.

Medtem, ko so si žene ogledovale razstavo, je imela komisija veliko dela, saj so člani komisije ocenjevali kmečke dobrote iz vseh krajev Slovenije. Ob razglasitvi rezultatov so bile številne žene iz Lovrenca na Pohorju nagrajene za svoje specialitete, toda med vsemi vrstami kruha ni bilo Lovrenčankam znanega Kristininega kruha. Presenečene žene so se pozanimale pri članih komisije, kje je ta kruh. Tedaj so se člani komisije začudeno spogledali in jim razložili, da ga niso uvrstili med vrste kruha, ker je v njem premalo testa in preveč sadja. Kruh je bil razstavljen kot nekakšna sadna sladica.

Gospo Kristino smo povprašali, kako zamesi takšen kruh. Posebej za ta namen, da bomo lahko zapisali recept, je zamesila kruh in vse količine tehtala, kajti sama ga speče kar po občutku.

Navodila za pripravo Kristininega sadnega kruha:

Potrebujemo:

1/2 kg suhih hrušk,

1/2 kg suhih sliv,

1/2 kg rozin,

1/2 kg orehov,

1/4 kg suhih fig,

1/2 kg sladkorja,

1/2 l ruma,

2 vrečki vanili sladkorja,

2 vrečki cimeta,

1 limona.

Zvečer, preden boš zamesil kruh, skuhaj slive in hruške, ter vodo shrani.

Slivam iztisnemo koščice, če so hruške cele, jih prej narežemo.

V večjo skledo damo kuhane hruške in slive, orehe, rozine, narezane fige, sladkor, vanilij, cimet in limonovo lupino. Vse prelijemo z rumom, premešamo in pustimo stati čez noč.

Naslednji dan zamesimo testo iz

1 kg ržene moke,

1 kg enotne moke,

1/2 kg bele moke,

6 dag kvasa,

solí in dodamo vodo, v kateri smo kuhali hruške in slive.

Testu dodamo sadje, ga močno vmešamo, tako da se enakomerno razporedi po vsej masi (mesiti bo naporno, ker je testo trdo, a se spleča potruditi), nato pusti, da bo vzhajalo. Vzhajalo bo dalj časa (lahko tudi cel dopoldan ali več). Ko je kruh vzhajan, si pripravi dobro pomokan prt in iz testa oblikuj štruco (videti bo zelo pacasto in lepljivo). Čez pol ure zvrni testo na vroč pomokan pekač in peči počasi v pečici eno uro. Če je štruca visoka, tudi več. Še bolje je, če pečeš v obloženem pekaču s folijo.

Kdor poskuša prvič zamesiti in speči takšen kruh, ima ves čas občutek, da ne dela prav. Testo je grdo in lepljivo. Vendar se spleča.

Od naših gospodinj smo izvedeli, da pečejo slični sadni kruh tudi na Koroškem in da je osnovni recept zanj prišel ravno od tam. V njem pa je manj sadja. V Lovrencu na Pohorju so pekli včasih tak kruh pred Božičem in ob Veliki noči, danes ga pečejo ob različnih priložnostih. Ima pa eno zelo dobro lastnost. Tudi, ko je tako star, da je že trd, je še vedno dober.

2.5. LOVRENŠKA PAŠTETA

V marsikateri lovrenški hiši bodo gostu postregli z domačo pašteto. To delajo naše gospodinje na dva načina.

Prvi način: Kuhana pašteta

Svinjsko meso, jetra, slanino, čebulo in česen drobno zmeljemo. Dodamo poper, sol in veliko majarona. S to maso napolnimo kozarce, jih zapremo in vkuhamo. Vkuhavamo dve uri.

Tako pašteto so vkuhavalí zato, da se ni prehitro pokvarila.

Drugi način; Pečena pašteta

Svinjsko meso - svinjski zajec, in jetra narežemo na kose in spečemo v pečici, kakor pečenko. Ko je pečeno, še toplemu dodamo sol, poper in veliko majarona. Vse skupaj zmeljemo v električnem mešalniku. Pretresemo v posodo in počakamo, da se ohladi. Včasih malo premešamo. Okus je odvisen od posameznikov in se v posameznih družinah močno loči.

Lovrenška gospodinja mora imeti v vrtu eno gredo majarona. Ta začimba je pri nas zelo čislana tudi v času kolin. Takrat si Lovrenčani pripravljamo pečeno kri.

2.6. PEČENA KRI

V svežo svinjsko kri damo dve jajci, majaron, poper, sol in narahlo oprazeno ter drobno zrezano čebulo. Nekateri primešajo malo mleka, nekateri pa v mleko namočijo bel kruh in tega zmešajo s krvjo.

Zmes vlijemo v vroč z mastjo namaščen pekač. Kri pečemo kratek čas v pečici.

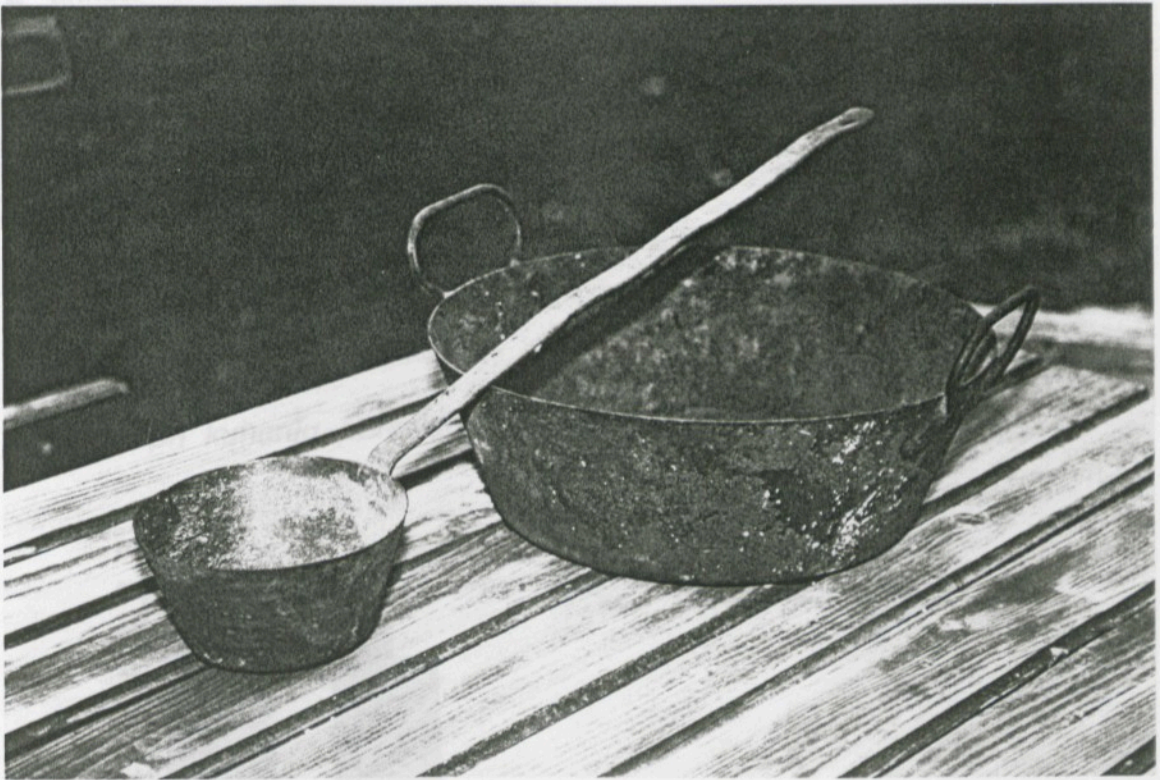
Kulinarične specialitete pa poznajo tudi moški. Ti so v preteklosti odhajali v planino gozdarit in so si bili primorani sami pripravljati "južino". Ponavadi so si gozdarji v gozdu kuhali friko.

2.7. GOZDARSKA FRIKA

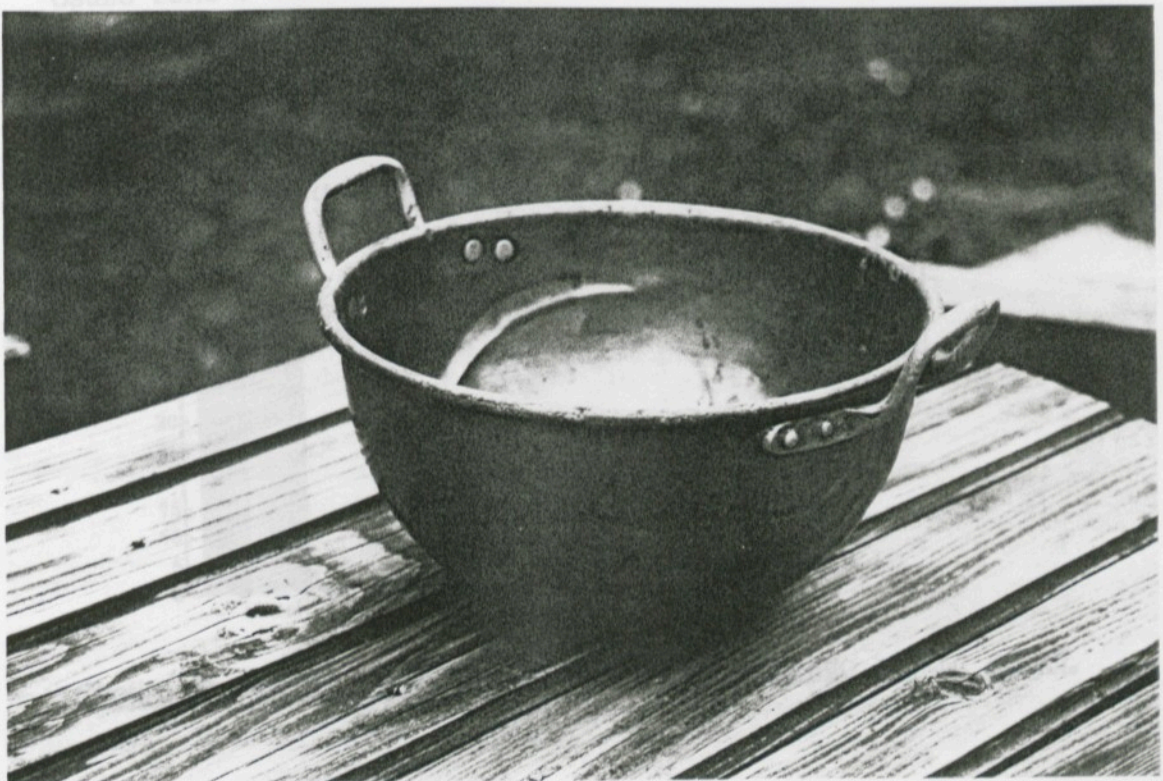
Friko so kuhali v posebnih posodah, ki so jih imenovali "pane". Recept za kuhanje frike poznajo nekateri gozdarji, vendar posode zanje v naših krajih komaj še najdemo. Mi smo jo iskali od septembra do sredine aprila in o njej izvedeli marsikaj. "Pana" je imela dolg ročaj. Bila je izdelana iz mehkejša kovine. Gozdarji so si jo kupili v trgovinah. Posoda je bila razmeroma globoka in ožja pri dnu, kakor na vrhu. Gozdar je v zemljo nedaleč stran od ognja zabil kol, v katerega je prej naredil vodoravne zareze, v zareze pa je zataknil ročaj od "pane". S tem je dosegel, da mu posode ni bilo potrebno ves čas držati v roki. Na kolu je imel več zarez, da je lahko nameščal "pano" višje ali nižje nad ogenj. Posode za kuhanje frike so bile črne in grde, zato so jih ljudje ob moderni emajlirani posodi z veseljem metali v smeti. Eno tako "pano" je ob pomladanskem čiščenju rešila iz kesona gospa Barbika Habit in jo danes uporablja za zalivanje vrtnih sadik. Kako so pripravili Friko?

V "pani" so najprej segreli mast, na njej so opekli čebulo in ji dodali jajčka, sir, klobase, slanino... Nastala je okusna tekoča jed. K njej so v

drugi posodi skuhali zelo suho polento, tako da so jo v loncu tresli. Polento so nato vsuli na odrezan štor in z rokami oblikovali svaljke. Svaljke iz polente so namakali v friko in jedli. Jed zna danes pripraviti le še kak star gozdar.

Slika 9: "Pana" za kuhanje frike (manjša z ročajem) in posoda za kuhanje polente(večja)

ANKETA

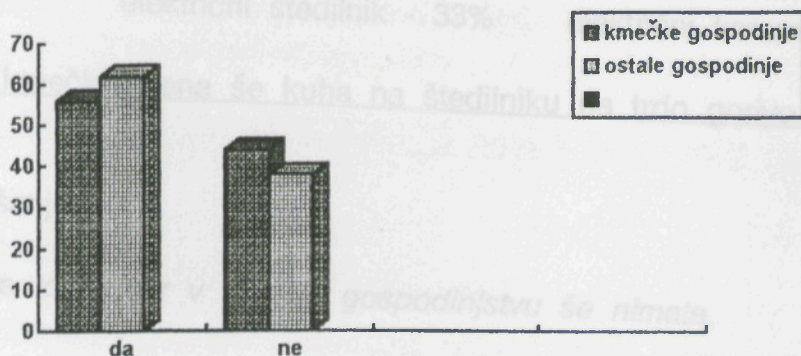
Z anketo smo ugotavljali, ali sodobnost kmečke kuhinje zaostaja za sodobnostju kuhinj ostalih gospodinj.

Z uvodnimi vprašanji ankete smo ugotovili, da je povprečna starost kmečkih gospodinj 57 let, ostalih gospodinj pa 43 let in da je povprečno število članov v kmečkem gospodinjstvu 4,6 člana, v ostalih gospodinjstvih pa 3,8 člana.

Ostala vprašanja:

1. vprašanje:

Ali vam pri kuhanju ponavadi kdo pomaga?

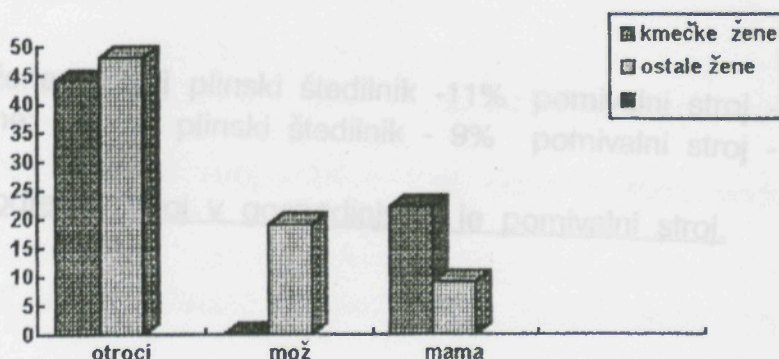
kmečke žene: DA - 56% NE - 44%

ostale žene : DA - 62% NE - 38%

Kmečke žene imajo v kuhinji manj pomoči od ostalih žena.

2. Vprašanje:

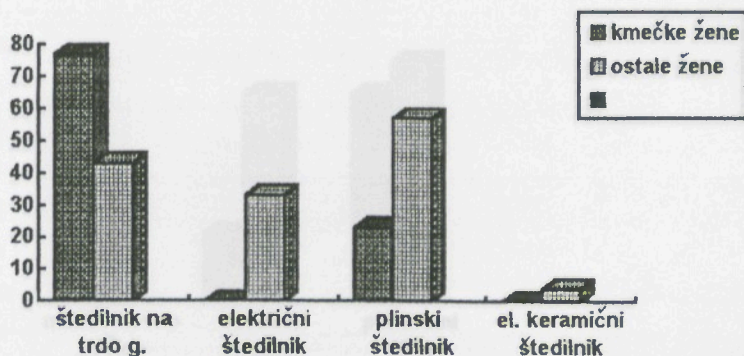
Kdo vam pri delu v kuhinji pomaga?

Svojim mamam v gospodinjstvu najbolj pomagajo njihovi otroci.

3. Vprašanje:

Kje kuhate?

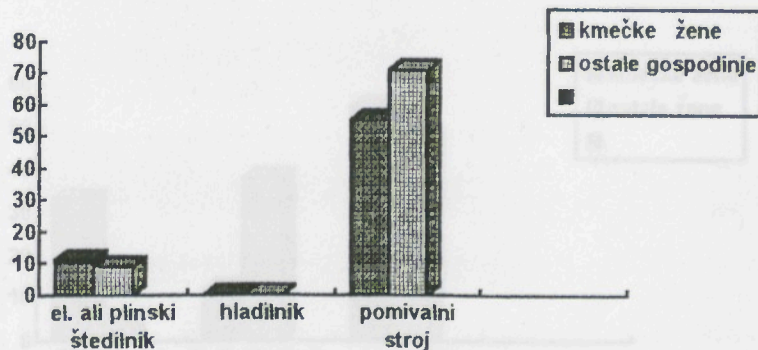

kmečke žene: štedilnik na trdo g. - 77% plinski štedilnik - 23%
 ostale žene: štedilnik na trdo g. - 43% plinski štedilnik - 57%
 električni štedilnik - 33% električni keramični š. - 4%

Večina kmečkih žena še kuha na štedilniku na trdo gorivo.

4. Vprašanje:

Obkrožite to, česar v svojem gospodinjstvu še nimate.

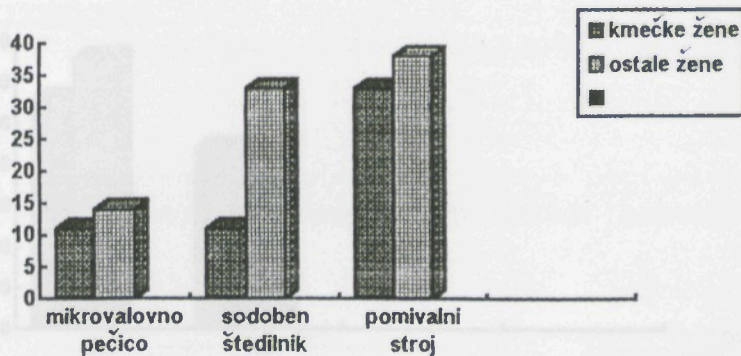

kmečke žene: el. ali plinski štedilnik - 11% pomivalni stroj - 55%
 ostale žene: el. ali plinski štedilnik - 9% pomivalni stroj - 71%

Najbolj pogrešan stroj v gospodinjstvu je pomivalni stroj.

5. vprašanje:

Katerega od navedenih kuhinjskih pripomočkov si najbolj želite?

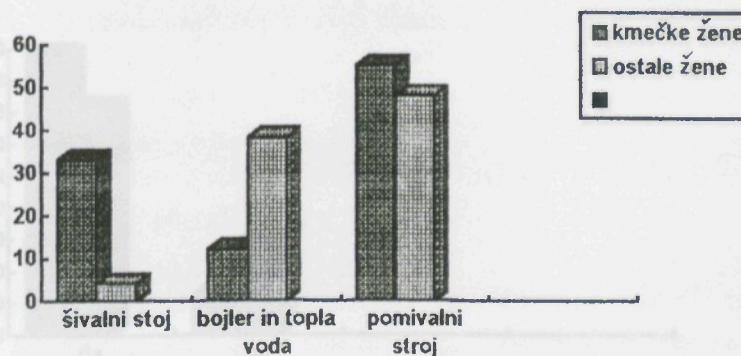
kmečke žene: mikrovalovno pečico - 11% sodoben štedilnik - 11%
 pomivalni stroj - 33%

ostale žene: mikrovalovno pečico - 14% sodoben štedilnik - 33%
 pomivalni stroj - 38%

Kmečke žene pa tudi ostale žene, si najbolj želijo imeti pomivalni stroj.

6. Vprašanje:

Kaj od navedenega naši gospodinji najbolj olajša delo in prihrani čas?

kmečke žene: šivalni stroj - 33% el. bojler in topla voda - 12%
 pomivalni stroj - 55%

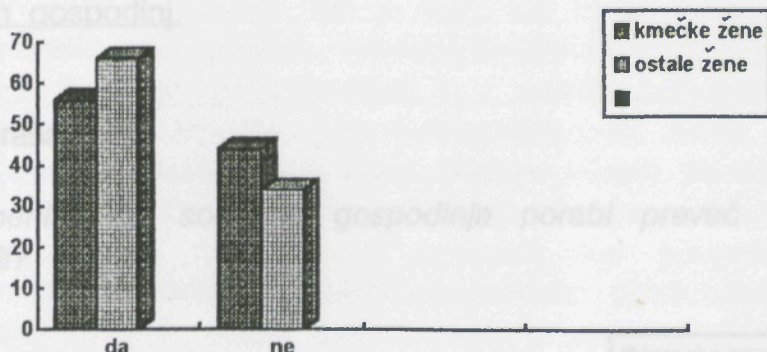
ostale žene: šivalni stroj - 4% el. bojler in topla voda - 38%
 pomivalni stroj - 48%

Gospodinje menijo, da jim pomivalni stroj najbolj olajša delo.

7. Vprašanje:

Ali imate v vaši kuhinji male gospodinjske aparate?

Kmečke žene imajo nekoliko manj malih gospodinjskih aparatov od ostalih gospodinj.

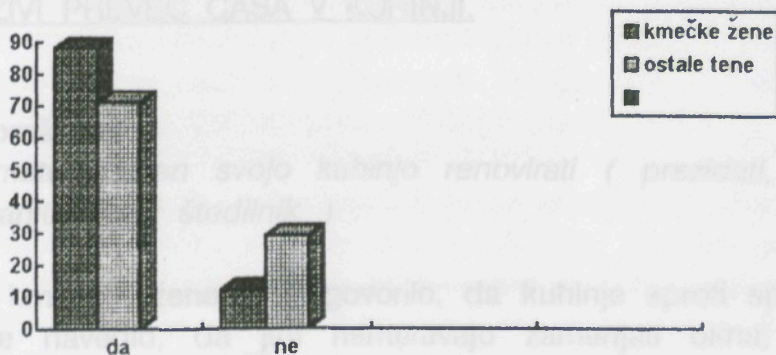
kmečke žene: DA - 56% NE - 44%
ostale žene: DA - 66% NE - 34%

Kmečke žene imajo nekoliko manj malih gospodinjskih aparatov od ostalih gospodinj.

8. Vprašanje:

Ali menite, da sodobna gospodinja porabi preveč časa za delo v kuhinji?

Mnenje vseh žena je v večini enotno: SODOBNA GOSPODINJA PREŽIVI PREVEČ ČASA V KUHINJI.

kmečke žene: DA - 88% NE - 12%
ostale žene : DA - 71% NE - 29%

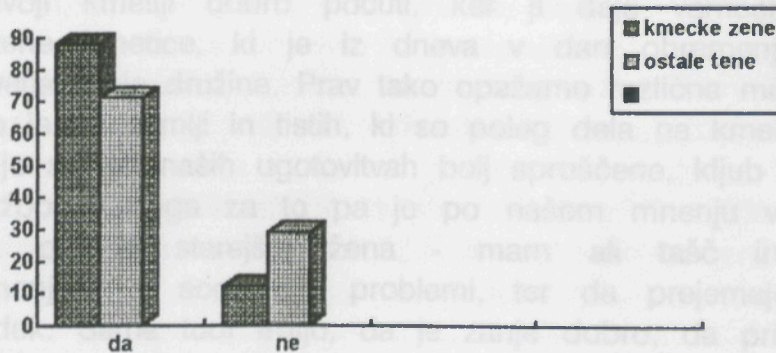
Mnenje vseh žena je v večini enotno: SODOBNA GOSPODINJA PREŽIVI PREVEČ ČASA V KUHINJI.

kmečke žene: DA - 56% NE - 44%
ostale žene: DA - 66% NE - 34%

Kmečke žene imajo nekoliko manj malih gospodinjskih aparatov od ostalih gospodinj.

8. Vprašanje:

Ali menite, da sodobna gospodinja porabi preveč časa za delo v kuhinji?

kmečke žene: DA - 88% NE - 12%
ostale žene : DA - 71% NE - 29%

Mnenje vseh žena je v večini enotno: SODOBNA GOSPODINJA PREŽIVI PREVEČ ČASA V KUHINJI.

9. Vprašanje:

Ali imate namen svojo kuhinjo renovirati (prezidati, zamenjati okna, odstraniti zidani štedilnik...)

44% kmečkih žena je odgovorilo, da kuhinje sproti spreminjajo. Največ jih je navedlo, da jim nameravajo zamenjati okna, vrata in tla. V kuhinje imajo namen polagati ploščice in druge stenske pa tudi talne obloge.

IV. DISKUSIJA

Naš prvi cilj v nalogi je bil ta, da zapišemo in s tem dokumentiramo delo aktiva kmačkih žena Lovrenc na Pohorju. Z opravljenim delom smo le delno zadovoljni, ker je tega, kar bi še morali sporočiti javnosti o njihovem delu preveč. Vendar pa menimo, da nam je z opisom kmečkih žena na naših kmetijah in z opisom njihovega delovnega dne, uspelo prikazati kmečko ženo z drugačne plati, kakor smo vajeni.

Včasih je naš opis skoraj malo idiličen, včasih pa spet prikazuje trdo delo kmetice. Enotne slike ali povprečnega mišljenja o napornosti kmečkega dela nismo mogli prikazati, ker povprečja ni. Obstajajo skrajnosti med udobnim delom ekonomsko preskrbljene kmetice, ki se na svoji kmetiji dobro počuti, ker ji daje varnost in ekonomsko ogrožene kmetice, ki je iz dneva v dan obremenjena s problemi preživetja svoje družine. Prav tako opažamo različna mišljenja kmetic, ki delajo le na zemlji in tistih, ki so poleg dela na kmetiji še zaposlene. Slednje so po naših ugotovitvah bolj sproščene, kljub temu, da hodijo v službo. Razlaga za to pa je po našem mnenju v tem, da imajo doma pomoč starejših žena - mam ali tašč in da so manj obremenjene s socialnimi problemi, ter da prejemajo v službi svoj dohodek. Same tudi trdijo, da je zanje dobro, da pridejo malo "ven" med druge ženske in imajo bolj pester dan. Utrujene so, vendar ne bolj od ostalih kmečkih žena. Če primerjamo samozavest zaposlenih kmetic in tistih, ki delajo le na kmetiji, ugotavljamo, da so tiste kmetice, ki so le doma, veliko manj samozavestne od zaposlenih. Verjetno je to povezano tudi s starostjo in vzgojo v posameznih generacijah. Kmetice, ki delajo izključno doma, so starejše in so bile tudi vzgojene tako, da morajo bolj ubogati in poslušati.

Vedeli smo za vsestransko aktivnost aktiva kmečkih žena, vendar nismo pričakovali tako raznolikih dejavnosti. Iz njih lahko sklepamo, da so bile v obdobju do danes prav kmečke žene tiste, ki so skrbele za promocijo kraja po vsej Sloveniji. Njihova aktivnost je v zadnjem času nekoliko upadla, a je možno, da je to le obdobje delovnega zatišja po letu 1991, ko smo v kraju praznovali 900 let obstoja in so potekale aktivnosti skozi vse leto. V tistem času so bile prisotne pri čisto vsaki prireditvi v kraju. Svojih tradicionalnih aktivnosti izven kraja pa tudi takrat niso zanemarjale.

Kulturno dediščino ohranjajo na več načinov:

Z ohranjanjem običajev, z nenehnim medsebojnim posvetovanjem, predvsem v zvezi z lovrenško kmečko kulinariko in z neposrednim stikom s svojimi vnuki. Da bi zaradi ohranjanja starih kmečkih običajev šopinile na roko, pa od njih ne smemo pričakovati. Rade zapojejo, se poveselejo, zaplešejo, vendar bi rade živele, kakor živijo sodobne žene. Kulturna dediščina v smislu arhitekture se na našem področju ohranja

predvsem tam, kjer pri hiši ni na razpolago toliko denarja, da bi staro kmečko hišo "razkopali" in ji potem spremenili obliko.

Ob ogledih kmečkih kuhinj in z anketo, smo dobili vtis, da se v zvezi s kmečko kuhinjo kulturna dediščina še najmanj ohranja. Kmetica je preveč časa v kuhinji, zato se želi v njej vsaj udobno počutiti. K udobju kmečke gospodinje pa spada sodoben štedilnik in centralna kurjava - na račun starega kmečkega štedilnika in kmečke krušne peči; večja in moderna okna, ki dajejo več svetlobe, ter talne in stenske obloge, ki omogočajo lažje čiščenje. Seveda so tudi stroji in mali gospodinjski aparati novost v kmečkih kuhinjah. Največja želja naših kmetov je nabava pomivalnega stroja. Presenetljiva je ugotovitev, da je v 45% naših kmečkih gospodinjstev pomivalni stroj. Prvič so slišale naše gospodinje za pomivalni stroj prav na svojih aktivih od tistih članic, ki so ga z veseljem uporabljale in ga navdušene svetovale še ostalim.

Pri iskanju posode, v kateri so gozdarji kuhali friko, smo bili uspešni. "Pana", kakor jo starejši Lovrenčani imenujejo, se je popolnoma izgubila, ker je imela za to vse pogoje. Bila je grda, črna, iz materiala, ki rjavi. Takih stvari se pa vsi radi znebimo. Čas, ko so si gozdarji v gozdu kuhali, je tudi že minil. S tem, ko hodijo v gozd z avtomobili, se je poenostavil tudi način prehranjevanja gozdarjev in gozdarska "pana" je izgubila svojo veljavo. Nekoliko se ji je vrednost dvignila v Lovrencu tudi v teh dneh, ko smo jo iskali mi šolarji. Zadovoljni smo, da smo jo našli in da smo z našim iskanjem vzbudili vsaj v nekaterih ljudeh kanček spoštovanja do starih in grdih stvari.

Ob prebiranju zapisnikov in poslušanju ustnega izročila kmečkih žena smo ugotovili, da je bil aktiv še posebej aktiven v času, ko ga je vodila ga. Vera Fabrici. Po njenem mišljenju je kmečka žena ob podpori moža tudi duhovni vodja družine. Vsa opravila, ki jih opravlja zahtevajo od nje tudi to, da se neprestano uči in vsestransko izobražuje. Vsa predavanja (zelišča, higijena mleka, prva pomoč pri živini, vzgoja vrtnin, cvetlic, poljščin, ginekološka problematika, bolezni hrbtenice in okončin, ohranjanje kulturne dediščine...) so bila dobro obiskovana in odmevna, saj so si želele še nadaljevanje teh predavanj. Ob vsej svoji skrbi pa kmetica pozablja na svoje počutje - psihično in fizično. Vodja aktiva si je neprestano prizadevala, da bi se položaj kmečke žene izboljšal. Z uvajanjem izletov ji je uspelo razbiti monotonost kmetičinega delavnika. Vsak izlet je bil sestavljen iz dveh delov - rekreativnega in izobraževalnega. Kmetice so se skoraj obvezno kopale v toplicah ali morju, ob povratku na dom pa so si ogledovale kmečke turizme, razstave cvetja, kulinarične dobrote, svinjske in goveje farne, obiskovale sejme in se posvetovale s strokovnjaki. Aktivnost naših kmetov dokazuje, da je kmečka žena željna izobraževanja in dovzetna za nove dosežke na vseh področjih. Žal pa pri tem igrata pglavitno vlogo čas in denar. Naše kmetice si želijo, da bi bil poklic kmetice bolj cenjen, predvsem pa bolj socialno varen. Sedaj, ko je ga.

Vera Fabrici prepustila delo mlajšim povdarja, da se je med njimi prijetno počutila, saj je tudi sama kmetica. Vsem ženam v aktivu je hvaležna za njihovo dolgoletno sodelovanje. Da je bila vselej hitra in domiselna je dokaz naslednja anekdota:

Neki znanec jo je ob priložnosti vprašal: "Zakaj imajo kmetice tako boječe sklonjene glave?"

Verin odgovor je bil kratek in jedernat: "Samo prazen klas stoji pokoncu."

LITERATURA:

Časopisi: Kmečki glas

Šolsko glasilo: Naš glas, 1991

Zapisniki letnih poročil o delu Aktiva kmečkih žena Lovrenc na Pohorju

Šolska kronika od leta 1987 do danes

Slikovno gradivo iz zbirk posameznih kmečkig žena.

Najlepša hvala tudi našima učiteljema ge. Zdenki Jakop za pregled
naloge in g. Božu Fornazziju za vezavo.

učenci in mentorica raziskovalne skupine

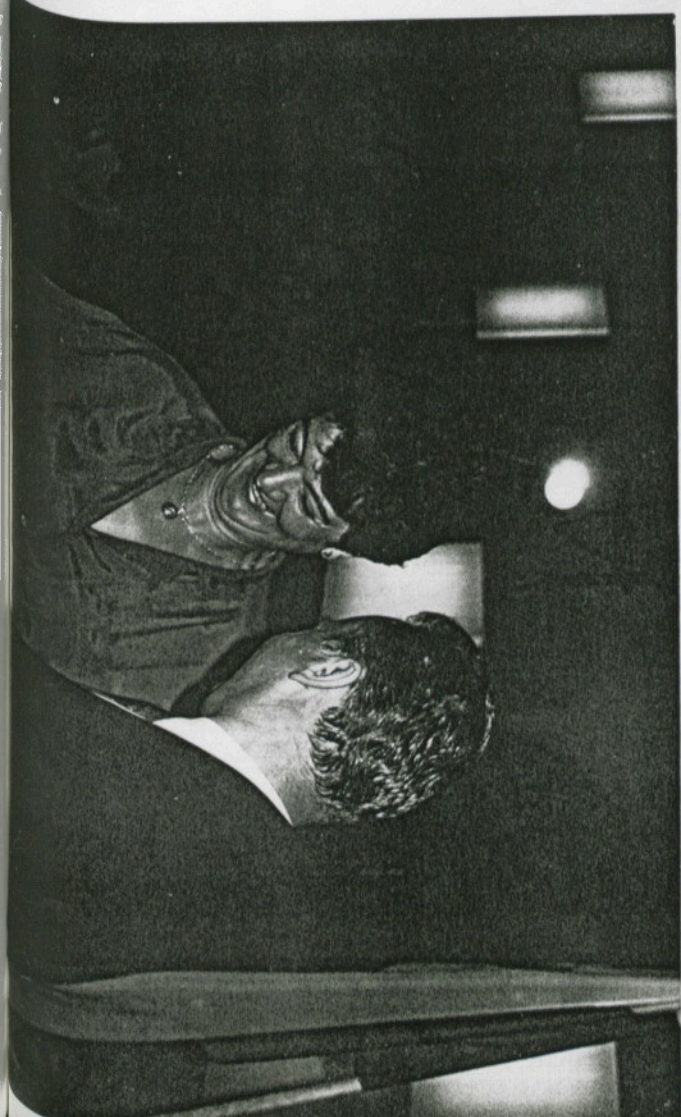
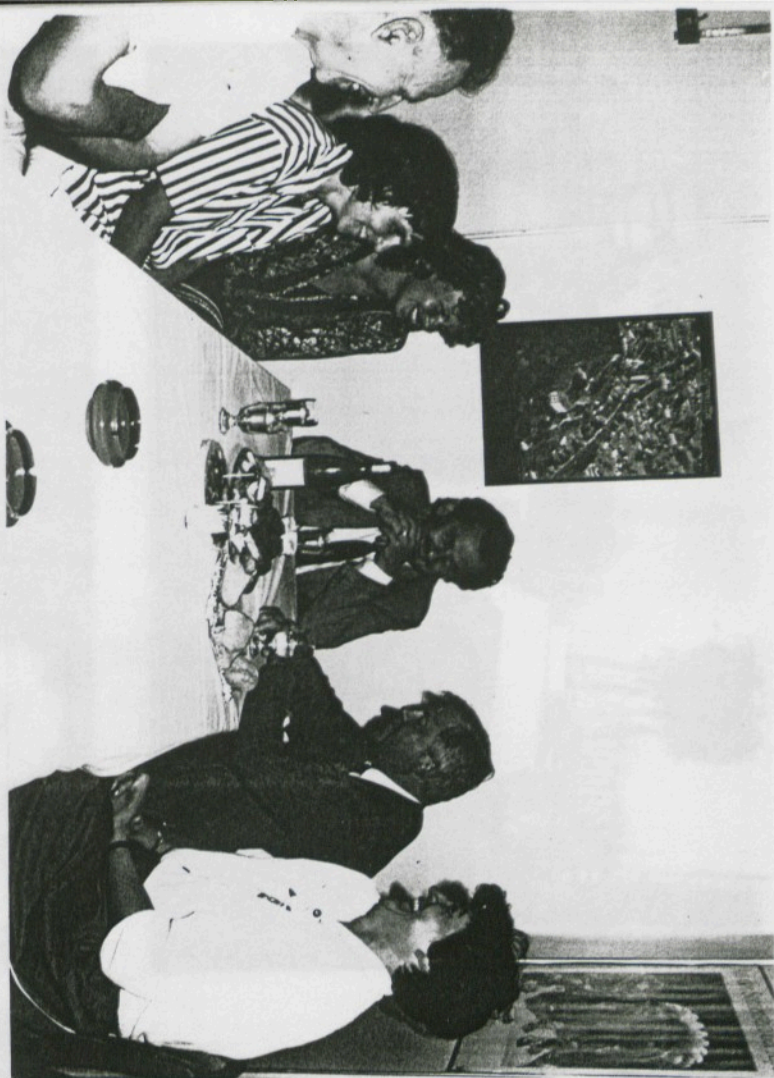
ZAHVALA:

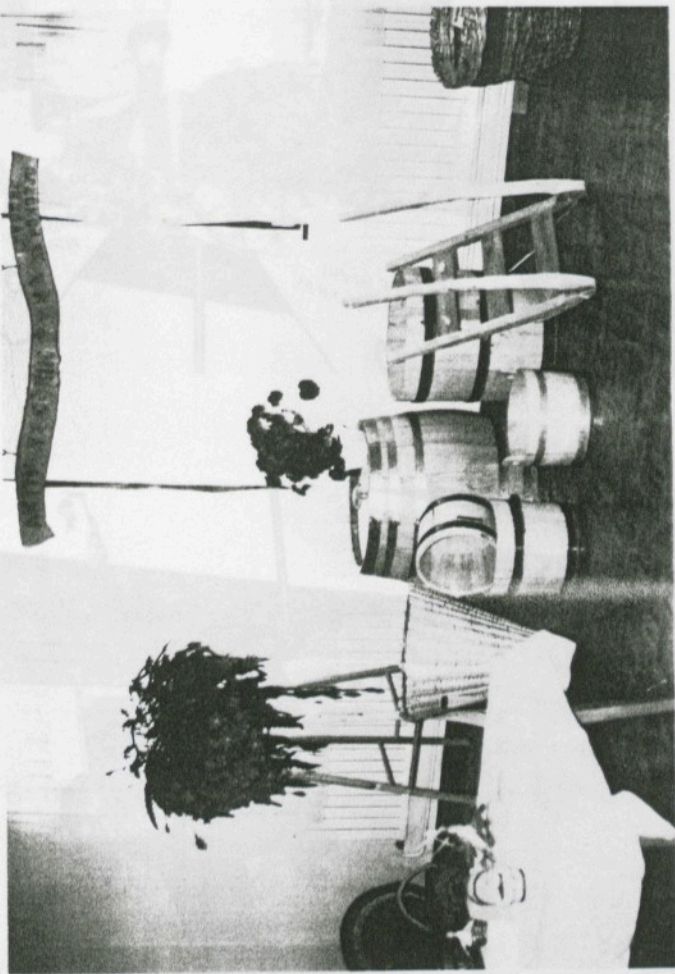
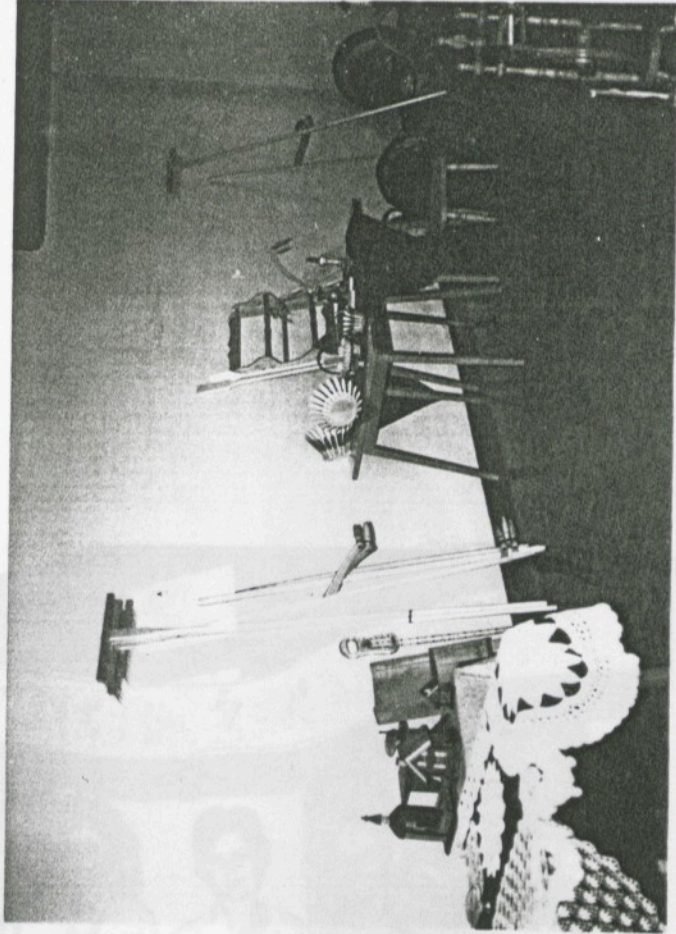
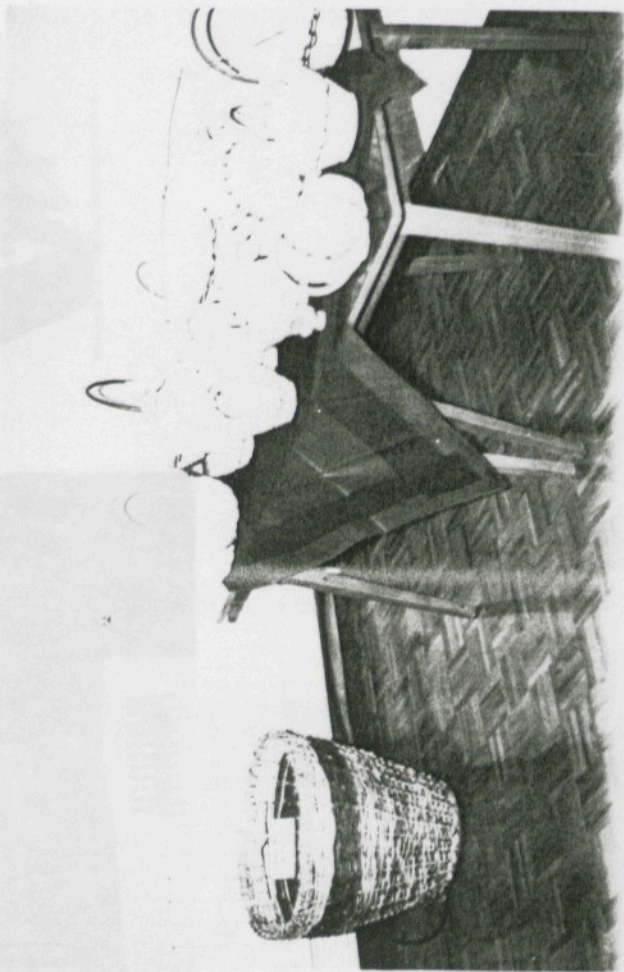
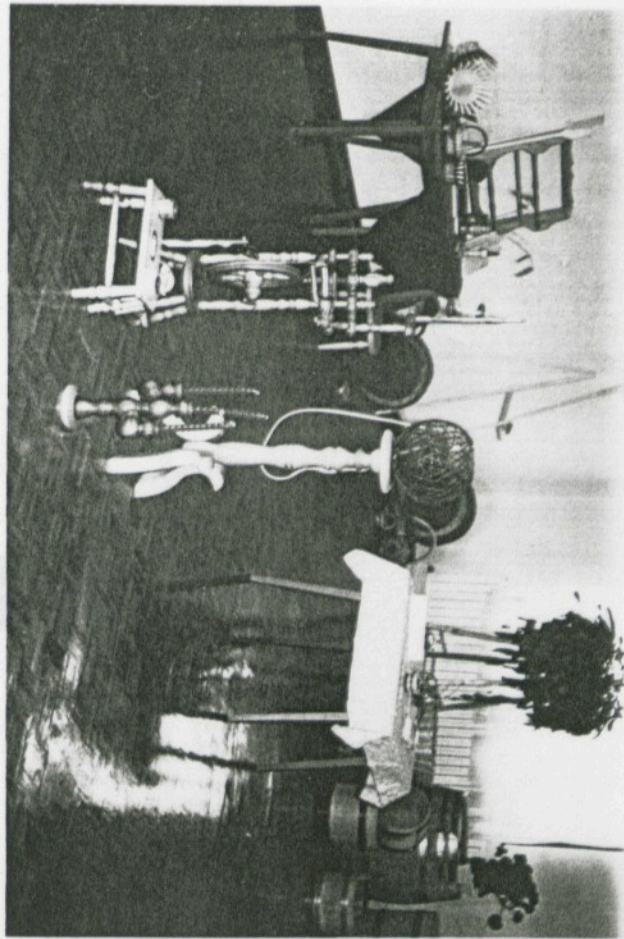
Pri iskanju pisanih virov nam je bila v veliko pomoč ga. Vera Fabrici, pri iskanju posode in predstavitvi detajlov iz kmečke kuhinje pa ga. Nataša Rihter.

Za fotografsko gradivo in podatke, zbrane z intervjuji, se zahvaljujemo vsem članicam Aktiva kmečkih žena Lovrenc na Pohorju.

Najlepša hvala tudi našima učiteljema ge. Zdenki Jakop za pregled naloge in g. Božu Fornezziju za vezavo.

učenci in mentorica raziskovalne skupine

PREGLED DELA "AKTIVA KMETIČIH ŽEN" LOVRENC (november 1987 - november 1988)

- NOVEMBER 1987 : Vsak mesec do aprila
(ob dobrih pecivih izmenjavo, nje dejavnosti, predavanja)
- JANUAR 1988 : NOVOLETNI PLUS 2. 1. 1988 ob obisk
PLESNI TEČAJ ob 18. 1. 1988 ob 3.
- FEBRUAR 1988 : PUSTOVANJE 13. 2. 1988 ob obisk
lovrenški pustni povorka s kmetice s
- MAREC 1988 : PRAZNOVANJE DNEVA ŽEN 1988
(povabljenke kmetice re
kmetice, ki imajo največ
obdaritev.
- MAY 1988 : ENODNEVNI IZLET V MORAV
AVGUST 1988 : ENODNEVNI IZLET: Morav
(skupni izlet s kooper
- SEPTEMBER 1988: 27. septembra 1988 - p
pajošnik na "JAVNI KMETI
kraja.
- 24. septembra SOBELOVANJE na JUBILEJNI OBLETNICI SG MANTROH
(priprava in prodaja : hrano, peciva, pijače ter skromnih
spominke).
- OKTOBER 1988 : DVOEDNEVNI IZLET V STRUNJAN 15 - 16. 10 1988 (skupaj z možmi)
- NOVEMBER 1988 : ENODNEVNI IZLET PTUJ - ČAKOVEC 18. 11. 1988 (pomo ženske)
PRIČETEK SREČANJ pri "ČAJ-u ob 9^h.

Skozi vse leto organiziramo pregled žensk na MANOGRAFU v sariborski belaj-
šnici. Pregled je brezplačen zato smo 5. 12. 1988 namenile 100.000 din pro-
stovoljnega prispevka na račun oddelka za MANOGRAFIJO.

Ob tej priliki naj omenim vse, ki so nam pomagali, da smo lahko pestro zaklju-
čili leto 1988.

TOK SG Lovrenc na Pohorju: (vsestranska pomoč, razumevanje in spodbuda)

TOZO SG Lovrenc na Pohorju: (prostori za druženje srečanja).

PREGLED DELA "AKTIVA KMEČKIH ŽENA" LOVRENC NA POHORJU

(november 1987 - november 1988)

- NOVEMBER 1987 : Vsak mesec do aprila - prvi petek v mesecu " ČAJ ob 5^h"
(ob dobrem pecivu izmenjava izkušenj, zbližanje, planiranje dejavnosti, predavanje)
- JANUAR 1988 : NOVOLETNI PLES 2. 1. 1988 (zelo obiskan; srečelov)
PLESNI TEČAJ od 18. 1. 1988 do 3. 2. 1988
- FEBRUAR 1988 : PUSTOVANJE 13. 2. 1988 (zelo obiskano). Sodelovanje na lovrenški pustni povorki (stojnica s kmečkimi dobrotami)
- MAREC 1988 : PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA 5. 3. 1988
(povabljene kmetice rojene od 1900 - 1910 leta, ter mati - kmetica, ki ima največ otrok (5), a še ni babica). Skromna obdaritev.
25. 26. 3. * Izlet "STRUNJANJ" x
MAJ 1988 : ENODNEVNI IZLET V MORAVSKE TOPLICE 25. 5. 1988 (samo ženske)
- AVGUST 1988 : ENODNEVNI IZLET: Moravci - sejem v Radgoni 23. 8. 1988
(skupni izlet s kooperanti TOK-a Lovrenc na Pohorju)
- SEPTEMBER 1988: 23. septembra 1988 - priprava scene ter pogostitev nastopajočih na "JAVNI KMETIJSKI ODDAJI" RADIA Maribor iz našega kraja.
24. septembra SODELOVANJE na JUBILEJNI OBLETNICI GG MARIBOR (priprava in prodaja : hrane, peciva, pijače ter skromnih spominkov).
- OKTOBER 1988 : DVODNEVNI IZLET V STRUNJAN 15 - 16. 10 1988 (skupaj z možmi)
- NOVEMBER 1988 : ENODNEVNI IZLET PTUJ - ČAKOVEC 18. 11. 1988 (samo ženske)
PRIČETEK SREČANJ pri "ČAJ-u ob 5^h".

Skozi vso leto organiziramo pregled žensk na MAMOGRAFU v mariborski bolnišnici. Pregled je brezplačen zato smo 5. 12. 1988 namenile 100.000 din prostovoljnega prispevka na račun oddelka za MAMOGRAFIJO.

Ob tej priliki naj omenim vse, ki so nam pomagali, da smo lahko pestro zaključili leto 1988.

TOK GG Lovrenc na Pohorju: (vsestranska pomoč, razumevanje in spodbuda)

TOZD GG Lovrenc na Pohorju: (prostori za družabna srečanja).

OBRTNIKI in POSAMEZNIKI v Lovrencu: (dobitki za srečelov)

ABC POMURKA Murska sobota: (pokrovitelj javne kmetijske oddaje ter obogatitev zakuske z njihovimi izdelki)

MARIBORSKA MLEKARNA: (podarjen sir za pustno rajanje)

SO RUŠE: (denarna pomoč za nabavo spominkov ob 8 marcu)

RADIO MARIBOR: (odstopil vstopnino pri javni kmetijski oddaji, našemu aktivu)

V letu 1987 se sklene, da so uslužbenci TOK-a, kooperanti ter gozdni posestniki en kolektiv - zato so udeleženske TOK-a vključene ter aktivne v AKTIVU KMEČKIH ŽENA Lovrenc na Pohorju.

Z velikim veseljem ugotavljam, da je kmeticam - tudi starejšim, takšno družabno življenje v moralno uporo ter veselje, ker sicer se nebi tako številčno in z veliko mero vloženega dela odzvale vsaki prireditvi. Enkratno vzdusje je na ženskih izletih. Avtobus samih veselih žensk je zanimiv in dobro sprejet povsod kjer se ustavimo.

V upanju in želji, da bo tako pestro tudi v letu 1989 smo okvirno že naredile plan. Kako pa ga bomo izvedle pa je samo en problem - DENAR. Dela smo vajene, dobre volje pa nam ne manjka.

Izkazalo se je, da nas takšno druženje zbližuje ter daje elan pri težkem kmečkem delu in življenju.

Lovrenc na Pohorju, december 1988

Vera Fabrici

Aktiv kmečkih žena šteje 51 članic; aktivnih, ki pa so pripravljene sodelovati ter marsikaj žrtvovati, pa je dobra polovica. Prav ta polovica pa je z navdušenjem sprejela pobudo, da se v zimskih mesecih dobivamo vsak prvi petek v mesecu na "ČAJ"-u ob 5 uri popoldne. V novembru leta 1987 smo tako imele "otvoritev" članice aktiva iz Kumna - sledile so članice iz Recenjaka, Činžata, Rute, Sp. Kumena, Lovrenc trg ter Rd. brega. Na teh prijetnih srečanjih smo ob pecivu, čaju ter drugih dobrotah ugotovile, da nam manjka več družabnih večerov ob glasbi in družbi naših boljših polovic. Tako smo v letu 1988 zaplesale na zelo dobro obiskovanem novoletnem plesu. Da je bil ples pester, prijeten, so nam omogočili razni darovalci, ki so prispevali svoje izdelke, za srečolov. Naj jih tu naštejemo in se jim iskreno zahvalim ter jih prosim, da nam še v bodoče pomagajo. Bile smo zelo presenečene ob njihovi vsestranski pomoči in vesele, da še drži stari rek "Lepa beseda lepo mesto najde" ter da se z besedo "prosim" in "hvala" - ne zgolj z denarjem marsikaj doseže. Za devetnajst parov željnih plesa smo v januarju ob pomoči TOK-a in TOZD-a Lovrenc organizirali plesni tečaj.

V februarju, ko nas kmete še ne priganja delo napolju, smo se zbrali na pustnem rajanju. Kmetice so pripravile veliko dobrega peciva, domačega kruha mariborska mlekarna pa nam je podarila sir. Tako smo ob dobro obloženih mizah, plesu ter maskah pričakali mrzlo sneženo jutro. Ob dnevu žena smo se spomnile naših najstarejših kmetic, ki so rojene od leta 1900-1910. Takšnih mater - kmetic imamo živih še pet. Žal se zaradi slabega vremena našega slavlja namenjenega njim niso mogle udeležiti, zato smo jih s skromnim darilom obiskale na domu. Ponosni pa smo tudi na mater kmetico, ki je podarila življenje petim otrokom; to je Martina Karničnik, mlada kmetica - mati petih otrok. Za skromno obdaritev naših slavljenk je nekaj sredstev prispevala SO Maribor-Ruše. Za popestritev "zakuske" je ABC Pomurka darovala okusno šunko. Matična organizacija TOK z direktorje Milanom Grudnikom, dipl. ing., pa je pripomogla k izvedbi prireditve. Denar, ki smo prigospodarile z vesellicami, smo porabile za dvodnevno rekreacijo. Privoščile smo si spomladanski izlet v slovensko Primorje. V avtobusu s 47 ženskami je bilo zelo veselo razpoloženje. Prav prijetno je v takem avtobusu vesele družbe - neobremenjenem z vsakodnevnimi težavami kmetije. Po dveh dneh smo z večjim užitkom zopet poprijele za delo. Ugotovile pa smo tudi, da je bilo doma vse živo in sito ter da nas je tudi delo počakalo.

Nekaj denarja nam je še ostalo - inflacija pa ga vneta požira, zato smo sklenile, da ga raje same koristno porabimo. Enodnevni izlet v Moravce smo planirali za 25. maj 1988. Na dan mladosti smo se tudi same počutile mlade, ko smo prilezle iz bazena, kjer smo od zime segrele naše kosti. Vse leto smo organizirale preglede prs (mamografija). Naj ob tej priliki povem, da je pregled brezplačen in je še možna prijava. Naj zaključim z ugotovitvijo, da nas takšna srečanja in veselice zbližujejo in prav je tako, obenem, pa je to dokaz, da kmetje nismo samo za delo, ki je slabo cenjeno in plačano. Mislim in želim, da bodo nekoč vsi tisti, ki so nas postavljali na stranski tir, dojeli, da je za obstoj človeka potrebno trdno kmetijstvo in zato smo potrebne tudi me - žene, matere, gospodinje in delavke na polju - vse to v eni osebi.

Ob pomoči našega direktorja TOK-a Milana Grudnika, dipl. ing., je aktiv zaživel in v upanju, da bo tako tudi v bodoče, se mu iskreno zahvaljujemo za dosedanje pomoč prav tako tudi direktorju TOZD-a Romanu Mulecu, dipl. in, za prostore, za prostore v katerih se lahko srečujemo.

GG MARIBOR

TOK GOZDARSTVO Lovrenc na Pohorju

Aktiv kmečkih žena

Lovrenc, 20. 4. 1989

PREGLED DELA OD 31.12. 1988 - 25.4.1989

I. NOVOLETNI PLES : 7.1.1989

II. ČAJANKA 13.1.1989 - pregled finančnega stanja aktiva

- predavanja

planiranje izletov, plesov, čajank do maja 1989

III. ČAJANKA 3.2.1989 - pustna čajanka

- demonstracija cvrtja (kotleti, lignji, jetrce) v fritezi

IV. PREDAVANJE 9.2.1989 - „Higiensko: čiščenje molznih enot“ predavatelj iz Zlatoroga

V. OBČNI ZBOR KMEČKE ZVEZE - Ruše - Lovrenc na Pohorju 10.2.1989

- priprava prigriska v sodelovanju aktiva iz Ruš

VI. PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA: 4.3.1989 - zabava s plesom skromna obdaritev, vabljene članice aktiva iz Ruš

VII. VABLJENE V ŠČAVNICO: 8.3.1989 - Odbor aktiva se udeleži proslave v Ščavnici

VIII. ČAJANKA 10.3.1989 - priprava in pokušnja tatarskega bifteka

- obdaritev TOK-a vseh aktivnih članic ob dnevu žena

- razprava ter priprava na problemsko konferenco na Zadružni zvezi v Ljubljani

„O položaju kmečkih žena“ (23.3.1989)

IX. PREDAVANJE 27.3.1989 - „Nabiranje ter priprava zdravilnih zelišč“, predavala tov. KOKOVNIK-ova.

X. IZLET 1.4.1989 - enodnevni izlet v BENETKE

XI. ČAJANKA 14.4.1989 - finančno stanje aktiva

- pogovor o nadaljnjem delu aktiva. Tu se predlaga program do 1.9.1989
- pri Zlatorogu se naročijo čistila po sindikalni ceni
- pri Sladkogorski tovarni - papirnata konfekcija
- konec meseca maja izlet v Ptuj (ogled Obdravskega zavoda, kakšne kmetije oz. kmečkega turizma, ptujske toplice)
- 1. - 2. junija sodelovanje na proglasitvi rekorderjev v Ščavnici
- julija sodelovanje na prazniku "ŽANJIC" v Ščavnici
- en dan na sejem v Radgoni
- nabava predpasnikov z emblemom našega aktiva

P.S 13.3.1989 poslan dopis - prošnja za denarno dotacijo aktivu: - KOMITEJU za Gospodarstvo SIS za prehrano in preskrbo mesta Maribor
- Zadrugnik Maribor

Iz teh naslovov še nismo dobili oz. nismo znali dobiti prav nikakršen dinar, ker pač nismo bili obveščeni potem naše pospeševalke. Želimo nabaviti videorekorder, da se lahko ob pomoči kaset izobražujemo na mesečnih čajankah, ki so dobro obiskane.

Naj dodam, da so predavanja, izleti, zabave ter čajanke zelo dobro obiskane ker nas tovrstno druženje zbližuje in utrjuje našo samozavest.

PREDSEDNICA AKTIVA KMEČKIH ŽENA:

FABRICI Vera

Vera Fabrici

GOZDNO GOSPODARSTVO
Maribor n. sol. o.
TOK
DIREKTORSTVO
Lovrenc na Pohorju
GRUDNIK Milan, dipl. ing.

AKTIVNOSTI AKTIVA KMEČKIH ŽENA

JANUAR - DECEMBER 1990

JANUAR: Novoletni ples (srečolov) 13.1.1990

FEBRUAR: Tečaj šivanja 7.2. 23.2.90

MAREC: Vebljene v Zg. Ščavnico 8.III.90
17.3.90 ples (pustovanje)
Izlet v Izolo (tri dni) 30,31.III, 1.IV.90

APRIL: Zamenjava rož 6.4.90
predavanje o gnojenju travnikov
Plačale dvorano gasilski godbi (koncert)

MAJ: 25.5.90 izlet v Ptuj (toplice- po moko v mlin) 1 dan
27.5.90 kosilo keglačem (barvanje klopi)

JUNIJ: 3.6.1990 prodaja peciva na Duhu (binkošti)
17.6.1990 pecivo za lovrenško cerkev (koncert)
30.6.1990 izlet v Ptuj (olje, toplice, moka)

JULIJ: 20.7.1990 prispevale gasilcem kruh, meso za kosilo (prekrivanje
gasilskega doma).

AVGUST: 23.8.1990 sejem v Radgoni (prodaja peciva),
izlet v Moravce, obisk sejma (1 dan)

SEPTEMBER: 21.9.1990 izlet v Pliberk (1 dan)

OKTOBER: Izlet v Izolo (tri dni) 19,20 in 21 okt. 1990

NOVEMBER: Nabava moke, pšenične krmilne itd.

DECEMBER: Sestanek aktiva z g. Meškotovo in pospeševalko Friškovec
17.12.1990.

Predsednik aktiva:

Vera Fabrici

AKTIVNOSTI AKTIVA KMEČKIH ŽENA

v letu 1991

JANUAR: NOVOLETNI PLES AKTIVA Kmečkih žena

FEBRUAR: Priprava peciva, prigrizka na Likovni razstavi v Lovrencu (19.2.91)
Občni zbor kmečke zveze Ruše (23.3.91)
Priprava pogostitve - pecivo, kruh

MAREC: AKŽ Lovrenc organizira predavanje prof. dr. Janeza BOGATAJA
"OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE" (2.3.1991)
Vabljeni aktiv kmečkih žena iz Ruš
Tridnevni rekreacijski oddih aktiva v Izolo (15,16,17 marec 1991)

APRIL: AKŽ sodeloval pri pogostitvi nastopajočih kulturnega društva
"SVOBODA" Lovrenc/Poh. (5.4.1991)
Sodelovanje aktiva na prireditvi "DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ"
(na ocenitvi dobi aktiv kmečkih žena Lovrenc 4 zlate, 5 srebrnih,
1 bronasto priznanje).
Izlet v Ptuj na razstavo "Dobrote slovenskih kmetij"
(ogled razstave, nabava moke v zasebnem mlinu, ter kopanje v
ptujskih toplicah) 20.4.1991.
Sodelovanje pri pogostitvi ob predavanju dr. KOROPCA
"Lovrenc 900 let " 26.4.1991.

MAJ: Prodaja peciva na Republiškem tekmovanju čebelarjev v Lovrencu
na Pohorju (11.5.1991. Aktiv pogosti vsakega obiskovalca z
koščkom peciva (10.5.1991) - *zoborub glasbeni večer* *pikolne podbe*
Priprava pogostitve ter peciva ob koncertu pevskega zbora *Lovrenc / Rel.*
"Gozdar" Lovrenc na Poh. (25.5.1991).

JUNIJ: Enodnevni izlet v Zreče. Z turističnim vodičem ogled Zreč, ter
kmečkih turizmov na Zreškem Pohorju - kopanje v toplicah 15.6.1991.
Aktiv organizira "ROKODELSKO RAZSTAVO", ki je na ogled 3 dni
(razne pletene košare, koši, grablje, kosišče, škafi, sodi,
lesene sklede, svečniki, kvačkani in pleteni izdelki). Predstavitev
osnutka lovrenškega spominka (21,22,23 junij 1991).
Na razglasitvi samostojne Slovenije aktiv pomaga ob sodelovanju
KS Lovrenc pogostiti vse nastopajoče in prisotne (kruh, zaseka)
26.6.1991.

JULIJ -

AVGUST: Prisotne na prireditvi "Večer ljudske pesmi" v Rušah.
Prodaja peciva na sejmu v Radgoni 25.8.1991.
Enodnevni izlet v Moravske toplice, obisk Radgonskega sejma, ter
nabava bučnega olja 25.8.1991.
Sodelovanje z lovsko družino Puščava ob otvoritvi lovske koče
(pecivo, kruh) 31.8.1991.

SEPTEMBER: Priprava peciva, kruha na prireditvi predstavitve knjige
"Lovrenc na Pohorju skozi stoletja" 13.9.1991
Na osrednji prireditvi ob 900 letnici Lovrenc na Pohorju
aktiv sodeluje pri izvedbi nekdanjih pohorskih opravilih
(kuhanje žganja ter vsakega pogosti z žganjem, s, dnim in
rženim kruhom).

Aktivu je bila zaupana pogostitev vseh republiških, cerkvenih, občinskih gostov 22.9.1991.

OKTOBER: Nabava moke v zasebnem mlinu.

NOVEMBER: Delegacija aktiva vabljen na degustacijo vina in oddajo Radia Maribor v Vinoteko Vinaga Maribor 6.11.1991.

"Javna kmetijska oddaja Radia Maribor". Aktiv sodeluje pri prireditvi oddaje z predstavitvijo SLOVENSKEGA VINSKEGA KOZARCA, ter pogosti nastopajoče in goste 8.11.1991.

Trodnevni izlet v Izolo (22,23, 24 november 1991).

Skozi vse leto čajanke 1x mesečno.

Predsednik aktiva:

Vera Fabrici

[Signature]

AKTIVNOSTI AKŽ LOUVENC /POH V LETU 1992

- JANUAR: predavanje g. Mojde YATIELJ
"SOCIALNI POLOŽAJ KMEČKIH ŽENA"
- FEBRUAR: - pečivo, kmel za ZKO Duše
- molova moše, lokalni popri, javni prohi
- občini zbor SLS v Dušah (pečivo)
- MAREC: predavanje g. GOLOB-a "VZGODA LONČNIC"
- izlet IZOLA - ANKARAN
- APRIL: dohote slo. kmoti - Ptuj (nozstova, prodaja
tu izlet v Ptuj in Zgornje v toplih
- JUNIJ: - stroitev zlinolnice mliza /pogostitev gostov
- nohodelstva nozstova
- AVGUST: pogostitev g. Miklovca - selbna moša
- izlet ZREČE
- prodaja pečiva sejem RADGONA
- SEPTEMBER: IZLET - ARBORETUM
- NOVEMBER: IZLET IZOLA
- interesne dejavnosti na OŠ Louenc /Poh
- pogostitev predsedniškega kandidata
g. BUSER-ja

pregled na monografiji!

AKTIVNOSTI AKŽ LOMĚ PRŮCH V LETU 1993

JANUÁR: novoletní ples

FEBRUÁR: představení čísl "GOLDEN PRODUKT"

MÁRČ: - ples

- 12LET "IZOLA"

- předvanyje uog. BAVEC

"PRIDELAVA VRTNIN"

APRIL: dobrote slov. kněží - Průch

MÁJ: prodaja pečiva na příměstí "VLEČENJE
VRVI"

JUNÍ: předvanyje příměstí dr. Nade JOLENEC
"GINEKOLOŠKE TEŽAVE"

JULÍ: - 12let PODČETATEK - OLIMJE - jarme jelenov
- volova moze

AUGUST: volova olpa

SEPTEMBER: promocije kněžíčného odměza SO Dute
na Průchu (pogostitel voljevík)

OKTOBER: - prodaja pečiva a spomínov na
GOST - IV2 - u

- zoskopenje turistické poměd be SO Dute
in představení Lomence

- 12LET Lomence - Trh - Tržba

DECEMBER - ogled gledačské představe v
monihem

- ginekolóški přegled
- monognej

KNJIŽNICA PEDAGOŠKE FAKULTETE

D R 63
ČE BI PISALE

199502974

COBISS

UNIVERZA V MARIBORU

